

národní
úložiště
šedé
literatury

Změny důchodových systémů ve vybraných zemích světa

Suchomelová, Mirjam; Kořánová, Marie; Krinesová, Lenka
2010

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-113399>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte autora-Nezasahujte do díla 3.0 Česko

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 16.08.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Změny důchodových systémů ve vybraných zemích světa

Zpracoval:

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.

Oddělení knihovnicko-informačních služeb

prosinec 2010

EU

Reforma penzí se do schodků počítat nebude

Igor Záruba, E15.cz. Publikováno 14.12.2010

(doslovné znění článku)

Členské státy Evropské unie, které budou potřebovat peníze na rozjezd svých důchodových reforem, dostaly šanci, jak se vyhnout pokutám za rozpočtovou nekázeň. Náklady, vložené do penzijního systému nejspíš v podobě „polštáře“ před nástupem reformních kroků, se nebudou započítávat do schodků veřejných financí.

Vyplývá to z dohody mezi zeměmi a Evropskou komisí, o níž informoval včera (tj. 13.12.2010) deník Financial Times. Zásluhy na prosazení tohoto postupu připisují pozorovatelé Polsku, konkrétně rozpravě premiéra Donalda Tuska a šéfa komise Josého Barrosa. „Komise získá větší manévrovací prostor při prosazování fiskálních pravidel, protože bude brát v úvahu zásahy do penzijních struktur,“ napsal britský list.

Podrobnosti úmluvy by měl Barroso zveřejnit tento týden, souhlasit musejí všichni ministři financí Evropské unie.

Experti zdůrazňují, že neruší ustanovení Paktu stability a růstu. Na jím předepsané limity dala v naprosté většině případů zapomenout finanční a hospodářská krize.

Česko vydá v tomto roce na důchody 337,5 miliardy korun, rozpočtové výdaje na tento rok činí bilion korun. Reformou se včera zabývala Národní ekonomická rada vlády, příslušné zákony mají být sepsány v prvním čtvrtletí příštího roku. Podle ministra práce a sociálních věcí vzrostou v roce 2012 kvůli reformě výdaje o dvacet miliard korun. Tato částka by se nově do deficitu státních financí nepočítala.

Zdroj:

Záruba, Igor. Reforma penzí se do schodků počítat nebude. E15.cz. [cit.2010-12-14]. Dostupné z: <http://www.e15.cz/domaci/ekonomika/reforma-penzi-se-do-schodku-pocitat-nebude>

Bolívie

Zestátnění penzijního systému a snížení důchodového věku

Bolívijský parlament dne 3.12.2010 schválil zákon o zestátnění penzijního systému, zvýšení důchodů a snížení důchodového věku.

Bolívie provedla privatizaci penzí v roce 1996 ve snaze přilákat investice a posílit místní kapitálový trh. Tento krok nyní levicový prezident Morales koriguje a následuje tak podobnou reformu schválenou v Argentině v roce 2008.

Nová legislativa snižuje důchodový věk na 58 let ze současných 60 let pro ženy a 65 let pro muže. Věková hranice se také snižuje pro určité skupiny pracovníků v důlním průmyslu, a to na 56 let.

Střední délka života je dnes v Bolívii 65 let pro muže a 69 let pro ženy.

Zdroje:

Bolivia Passes Bill Nationalizing Pensions. *The Wall Street Journal*, 2010.12.03. [cit.2010-12-13]. Dostupné z:

<http://online.wsj.com/article/SB10001424052748703350104575652852902005086.html>

V Bolívii můžete do důchodu již v 58 letech. *Deník.cz*, 2010.12.11. [cit.2010-12-13]

Dostupné z:

http://www.denik.cz/ze_sveta/v-bolivii-muzete-do-duchodu-jiz-v--letech20101211.html

Bulharsko

Reformy důchodového systému

Bulharský parlament schválil dne 11.12.2010 významné reformy důchodového systému, které mají zabránit kolapsu zadluženého systému sociálního zabezpečení. Změny, schválené vládou v listopadu 2010, mají snížit deficit státního důchodového fondu o více než 2 biliony leva (1,36 bilionu USD) do konce roku 2016.

Změny zahrnují zvýšení povinného pojistného od zaměstnanců a zaměstnavatelů o 1,8 procentního bodu na 17,8 % příjmu. Počet příspěvkových let pro nárok na plný důchod se bude od roku 2012 postupně zvyšovat a předčasný důchod bude od roku 2015 omezen. Věková hranice pro odchod do důchodu se bude počínaje rokem 2021 zvedat ze 60 na 63 let pro ženy a ze 63 na 65 let pro muže.

Parlament také schválil částečný převod aktiv z privátních zaměstnaneckých penzijních fondů do veřejného systému. V příštích čtyřech letech budou příspěvky určené pro předčasné důchody převedeny do státního systému. Ty budou použity pro výplatu předčasných důchodů pro pracovníky ve fyzicky náročných zaměstnáních. Aktiva zaměstnaneckých penzijních fondů v hodnotě asi 100 milionů leva budou tedy převedeny do institutu sociálního zabezpečení jako příspěvky pro lidi pracující v těchto povoláních a kteří budou odcházet do důchodu v příštích několika letech. Soukromé zaměstnanecké fondy budou vyplácet předčasné důchody až od roku 2015.

Bulharská vláda původně plánovala převod všech soukromých penzijních fondů do veřejného systému, ale po jednání se zaměstnavatelskými svazy a penzijními fondy svůj postoj přehodnotila.

Zdroje:

Bulgarian parliament approves pension reforms. [cit.2010-12-20]

Dostupné z:

http://www.worldbulletin.net/news_detail.php?id=67289

Bulgaria, Unions Agree on Pension System Overhaul. [cit.2010-12-20]

Dostupné z:

<http://www.businessweek.com/news/2010-11-01/bulgaria-unions-agree-on-pension-system-overhaul.html>

Hungary, Bulgaria challenge Rehn on pensions. [cit.2010-12-20]

Dostupné z:

<http://www.euractiv.com/en/euro-finance/hungary-bulgaria-challenge-rehn-pensions-news-500297>

Čína

Experimentální program odkladu odchodu do důchodu

1. října 2010 spustil šanghajský úřad sociálního zabezpečení experimentální program, který umožní starším pracovníkům odložit odchod do důchodu nad zákonnou povinnou věkovou hranici (60 let u mužů, 50 let u žen). Zaměstnavatelé musí s pracovníky, kteří se rozhodnou důchod odložit, sepsat novou pracovní smlouvu. Navíc musí zaměstnanci i zaměstnavatelé v případě odložení důchodu nadále přispívat do systému pojištění penzí a pracovních úrazů, ale mohou ukončit placení pojištění pro případ nemoci, mateřství a nezaměstnanosti. Tento zkušební program nyní platí pouze pro zaměstnance určitého technického zaměření v privátním sektoru, časem se však rozšíří i na ostatní skupiny zaměstnanců. Vláda počítá s tím, že tento program sníží finanční zátěž městského důchodového systému vlivem rychle stárnoucí populace.

Podle expertů je zvýšení věkové hranice pro Šanghaj nezbytná. V Šanghaji dnes žije nejvyšší podíl starších ročníků mezi čínskými městy, asi dvojnásobek národního průměru. Žije zde více než 3 miliony obyvatel starších 60 let, což je více než 20% všech obyvatel města.

V Číně městské úřady spravují a regulují důchodové programy v souladu se směrnicemi vydanými ústřední vládou. Na základě těchto směrnic mohou provinční a určité městské úřady zavádět předpisy (jako např. příspěvkové sazby), které se liší od jiných.

Důchodový systém v Číně prošel významnými změnami a stojí na dvou pilířích: 1/ základní průběžný program sociálního zabezpečení, financovaný příspěvkem zaměstnavatelů (až 20% z mezd v závislosti na nařízeních místní správy), 2/ systém individuálních účtů, financovaný příspěvkem zaměstnanců (8% hrubé mzdy) a příspěvkem státu.

Zdroj:

International Update-November 2010. [cit.2010-11-18].

Dostupné z: http://www.ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2010-11/2010-11.pdf

Estonsko

Nový penzijní zákon zvyšuje věk odchodu do důchodu

V dubnu 2010 schválil estonský parlament návrh zákona, který stanovuje zvýšení věku odchodu do důchodu. Podle návrhu zákona by se měl věk odchodu do důchodu postupně zvyšovat o tři měsíce za rok, takže do roku 2026 by měl být 65 let pro muže i ženy. Zvýšení ovlivní zejména lidi, kterým je v současné době méně než 50 let. Zatímco odbory s novým zákonem nesouhlasí, zaměstnavatelé říkají, že změna měla být zavedena již před lety.

Odůvodnění zvyšování důchodového věku

V současné době je v Estonsku důchodový věk 63 let pro muže a 60 let a šest měsíců pro ženy. Už dříve bylo rozhodnuto, že se důchodový věk pro ženy bude do roku 2016 postupně zvyšovat na 63 let. Potřeba ještě dalšího zvýšení věku odchodu do důchodu byla opakovaně zdůrazňována, ale žádné skutečné změny nebyly až dosud uskutečněny.

V listopadu 2009 estonské Státní kancléřství představilo Plán pro konkurenceschopnost na období 2009 - 2011 a v něm opět navrhlo tuto myšlenku. Při této příležitosti se vláda rozhodla uvést návrh do praxe. Hlavním důvodem pro zvyšování důchodového věku je zmírnit nedostatek pracovních sil provázející snížení aktivní populace na trhu práce. Aktuální prognózy předpovídají, že zatímco v současné době jsou čtyři osoby v produktivním věku na jednoho důchodce, v roce 2030 to budou pouze tři aktivní osoby a do 50 let bude pouze 1,8 osoby v produktivním věku na jednoho důchodce. Aby byla zajištěna udržitelnost penzijního systému a trhu práce, je třeba důchodový věk reformovat.

Bouřlivá diskuse nad návrhem zákona

Vláda schválila plán zvyšování důchodového věku a poslala návrh zákona do parlamentu. Prohlásila, že by to bylo řešení estonských demografických problémů stárnutí populace a v dlouhodobém horizontu by to snížilo rozpočtovou zátěž na penzijní systém. Estonský premiér Andrus Ansip vysvětlil, že zvýšení věku odchodu do důchodu by zajistilo zvýšení starobního důchodu současných i budoucích důchodců. Jiné alternativy jsou buď zvýšit daně, snížit důchody, nebo přivést do Estonska migrující pracovníky, aby se zajistila udržitelnost penzijního systému.

Opoziční strany tvrdily, že rozhodnutí takového rozsahu by mělo být důkladněji analyzováno, a snažily se reformy zastavit. Argumentovaly, že předtím, než se bude zvyšovat důchodový věk, by se měla střední délka života obyvatel, která je v současnosti jednou z nejnižších v Evropě, zlepšit. Kromě toho je gender rozdíl v očekávané délce života jedním z největších v EU. Podle vládní agentury Statistika Estonsko (Statistikaamet) ženy žijí v průměru o téměř 11 let déle než muži (79,2 let v porovnání s 68,6 roky).

I přes tuto polemiku 7. dubna 2010 estonský parlament návrh zákona schválil. Od r. 2017 se tedy bude důchodový věk postupně zvyšovat pro každého o tři měsíce za rok a v r. 2026 bude 65 let pro ženy i muže. Zvýšení věku odchodu do důchodu ovlivní zejména lidi, kteří jsou v současné době ve věku 50 let nebo mladší. Osoby, kterým je v současné době mezi 50 až 56 roky a které dosáhnou svého důchodového věku v letech 2017 – 2026, zůstanou v přechodném období.

Reakce sociálních partnerů

Estonská konfederace odborových svazů (EAKL) se shodla, že kvůli stárnutí populace bude zvýšení věku odchodu do důchodu v budoucnosti nevyhnutelné. EAKL však

navrhla, aby parlament před zahájením reformy zavedl pojištění pracovních úrazů a nemocí. Podle EAKL nebere návrh zákona v úvahu, zda existuje dostatek pracovních míst pro důchodce, zda jim jejich zdravotní stav umožní pracovat, nebo jaké aktivní politiky trhu práce mají být prováděny s cílem zlepšit konkurenceschopnost důchodců.

Aby vyjádřily svůj nesouhlas s reformou, vydaly EAKL spolu s OS dopravních a silničních pracovníků (ETTA) a OS pracovníků železnic (ERAU) petici proti zvýšení důchodového věku. Zorganizovaly také dvě demonstrace před budovou parlamentu (24.3. a 7.4.2010).

Estonská Konfederace zaměstnavatelů (ETK) uvedla, že zvýšení věku odchodu do důchodu je nevyhnutelné a že mělo být provedeno už před lety. Přihlásila se k vládní iniciativě, ale uvedla, že věk odchodu do důchodu by se měl ještě zvýšit na 67 let.

Zdroj:

Liina Osila - Marre Karu. *New pension law to raise retirement age*. [cit. 2010-10-20].
Dostupné z: <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/2010/04/articles/ee1004019i.htm>
(published: 24-05-2010)

Francie

Důchodová reforma schválena

I přes silnou mnohatýdenní vlnu protestů, demonstrací a stávek byl zákon o důchodové reformě definitivně schválen – 26. října 2010 Senátem a 27. října 2010 Národním shromážděním. Zákon byl uveřejněn ve sbírce zákonů Journal Officiel z 10. listopadu 2010 (*Loi n° 2010-1330 du 9 novembre 2010 portant réforme des retraites*). Klíčovým bodem reformy je zvýšení zákonného věku pro odchod do důchodu ze 60 na 62 let. Zároveň se zvyšuje také důchodový věk pro nárok na plný důchod ze 65 na 67 let.

Na základě návrhu vlády, který ještě před hlavní diskuzí v Senátu přednesl ministr Woerth, byly přijaty dvě změny reformních opatření:

Byla zachována věková hranice 65 let pro odchod do plného důchodu pro matky narozené v letech 1951 až 1955, které mají 3 a více dětí a které kvůli jejich výchově přerušily svou pracovní činnost.

Druhá úprava se týká zachování věku 65 let pro zrušení snížení výše důchodu pro rodiče těžce zdravotně postižených dětí vyžadujících jejich přítomnost.

Podrobnější informace o francouzské důchodové reformě jsou obsaženy ve zprávě zpracované oddělením knihovnicko-informačních služeb VÚPSV „Změny důchodových systémů ve vybraných zemích světa“ z června 2010.

Zdroje:

Adoption définitive par le Parlement du projet de loi portant réforme des retraites. [cit.2010-11-18]. Dostupné z:

<http://www.retraites2010.fr/actualites/adoption-d%C3%A9finitive-par-le-parlement-du-projet-de-loi-portant-r%C3%A9forme-des-retraites>

Promulgation de la loi portant réforme des retraites. [cit.2010-11-18]. Dostupné z:

<http://www.retraites2010.fr/actualites/promulgation-de-la-loi-portant-r%C3%A9forme-des-retraites>

Amendements du Gouvernement: "Parents de 3 enfants" et "Parents d'un enfant handicapé". [cit.2010-11-18]. Dostupné z:

<http://www.retraites2010.fr/actualites/amendements-du-gouvernement-parents-de-3-enfants-et-parents-dun-enfant-handicap%C3%A9>

La réforme des retraites. [cit.2010-11-18]. Dostupné z:

<http://www.ladocumentationfrancaise.fr/dossiers/retraites/index.shtml>

Réforme des retraites : deux amendements proposés par le gouvernement. [cit.2010-11-18]. Dostupné z:

http://www.senioractu.com/Reforme-des-retraites-deux-amendements-proposes-par-le-gouvernement_a12924.html

Irsko

I. Ó Cuív oznamuje dřívější cíl pro zavádění nového dávkově definovaného modelu v penzijním rámci

Ministr pro sociální ochranu Éamon Ó Cuív ve svém zahajovacím projevu na výroční konferenci Irské asociace penzijních fondů (IAPF) 13. října 2010 oznámil, že vláda souhlasila s urychlením návrhu nového dávkově definovaného modelu, který je nastíněn v Národním penzijním rámci.

Národní penzijní rámec, schválený vládou v březnu 2010, přiznal potíže se současnou úpravou dávkově definovaných programů a navrhl alternativní přístup k tomuto modelu.

Ministr řekl, že v návaznosti na rozhodnutí urychlit práci na tomto novém dávkově definovaném modelu bude cílem jeho ministerstva zavést ho na základě legislativních změn 1. července 2011. Během příprav se bude ministerstvo zabývat otázkami, které se týkají řízení dávkově definovaných programů, základů pro zásady financování (včetně oblastí, jako je řízení rizik, vyrovnávání dopadů změn na trzích s obligacemi a strategie pro metody přechodu na tento nový model). Při vyvíjení nového modelu budou samozřejmě probíhat důkladné konzultace s penzijním odvětvím, zaměstnavateli, odborovými svazy a dalšími zúčastněnými stranami.

Ministr poznamenal, že byla přijata celá řada opatření s cílem pomoci správcům systému udržet životaschopnost jejich programů, včetně zavedení Programu penzijní platební neschopnosti. Dále uvedl, že při zvažování dalších změn je důkladná pozornost věnována návrhu tzv. „Sovereign Annuity“, na kterém se svou prací významně podílela irská Asociace penzijních fondů a Společnost pojistných odborníků v Irsku. – *Tento návrh byl vládou začátkem prosince schválen – viz následující informace.*

Ministr také sdělil, že na základě rozhodnutí vlády urychlit práce na restrukturalizaci dávkově definovaných programů oznámil Penzijní regulátor, že současná lhůta pro postupné předkládání plánů obnovy do 30. listopadu 2010 se dále prodlužuje, aby programy mohly zohlednit nový přístup k DB opatření. Penzijní výbor brzy oznámí podrobnosti o této prodloužené lhůtě.

Zdroj:

Ó Cuív announces earlier target for introduction of new Defined Benefit model under Pensions Framework. [cit. 2010-11-23]. Dostupné z:
<http://www.welfare.ie/EN/Press/PressReleases/2010/Pages/pr131010.aspx>
(published: 2010-10-13)

II. Zavedení Sovereign Annuities /dluhopisů

8. prosince 2010: Ministr pro sociální ochranu Éamon Ó Cuív TD uvedl, že vláda odsouhlasila novou iniciativu, která zahrnuje nové dluhopisy a „sovereign annuities“. K dispozici budou pro investory a penzijní programy od ledna 2011.

Zavedení „sovereign annuities“ vychází z návrhů irské Asociace penzijních fondů a Společnosti pojistných odborníků v Irsku a má pomoci penzijním programům s

řešením problémů financování a rozšířit škálu dostupných možností k obnovení jejich solventnosti. „Sovereign annuities“ jsou anuitní produkty vydávané pojišťovnami, kde je platba anuity přímo spojená s platbou specifikovaných dluhopisů.

The National Treasury Management Agency bude v brzké době vydávat dluhopisy, které usnadní vytvoření „sovereign annuities“, založených na irských vládních dluhopisech. Budou to buď kuponové dluhopisy, nebo dluhopisy s nulovým kuponem. Jak dluhopisy, tak i „sovereign annuities“ mohou být nakupovány správci penzijních programů i dalšími investory. Výnos dluhopisů bude vyhlášen v lednu 2011 s ohledem na stávající tržní podmínky. Jakékoliv „sovereign annuities“ vydané pojišťovnami na základě těchto dluhopisů musí být ověřeny Penzijním výborem (The Pension Board).

Ministr Ó Cuív uvedl, že: "Drtivá většina irských penzijních fondů investuje do dluhopisů, které nejsou irskými dluhopisy. To vede k odlivu peněz z tohoto státu - peněz, které by bylo lépe investovat v Irsku. Existují dvě hlavní výhody tohoto návrhu: 1) umožňuje zadržení irských finančních prostředků na investice v Irsku; 2) poskytuje vyšší výnosnost pro penzijní programy. To bude atraktivní zejména pro dávkově definované programy, které se v současné době potýkají s penzijními deficity a nejsou schopné plnit standard financování..... Bylo důležité zajistit, aby byl pro správce penzijních programů dostupný co nejširší okruh možností."

Ministr ujistil, že neexistuje žádná povinnost pro správce programů kupovat „sovereign annuities“ nebo související dluhopisy. Záleží jen na jejich rozhodnutí, zda jsou dostupné možnosti pro jejich programy výhodné. Správci mohou zvolit koupi „sovereign annuities“ od pojišťoven jménem penzistů. V tom případě bude anuita náležet penzistovi a správci programu nebudou mít žádné další povinnosti. Alternativně mohou správci zvolit koupi „sovereign annuities“ nebo koupi dluhopisů přímo jménem programu, nebo přijmout jakoukoliv kombinaci těchto přístupů. Ministr pro sociální ochranu změnil standard financování, aby umožnil penzijním programům, které budou investovat do těchto dluhopisů nebo „sovereign annuities“, reflektovat vyšší výnos v jejich kalkulacích finančních závazků v rozsahu jejich investic.

Nákupem dluhopisů nebo anuit jménem programu bude penzijní program i nadále odpovědný za platby penzistům: v případě úpadku programu bude i nadále platit stávající priorita daná penzistům. Pokud však budou „sovereign annuities“ koupeny jménem penzisty, bude patřit anuita penzistovi a program nebude mít žádnou další odpovědnost. Protože každý penzijní program má odlišný profil členství a status financování, budou správci programu rozhodovat, co je nejlepší pro jejich konkrétní program.

"Jsem si vědom toho, že správci penzijních programů musí být plně informováni o návrzích vyvíjených ve vztahu k novému modelu dávkově definovaných programů. Jestliže budou dluhopisy a „sovereign annuities“ dostupné v lednu 2011, budou k dispozici také úplné informace o nových dávkově definovaných návrzích a souvisejících změnách standardu financování, " řekl ministr Ó Cuív. Národní penzijní rámec, schválený vládou v březnu 2010, uznal potíže se stávající úpravou dávkově definovaných programů a navrhl alternativní přístup, který bude, jak již ministr dříve oznámil, urychlen.

Ministr Ó Cuív také řekl: "Lidé mohou říct, že investování do irských dluhopisů je riskantní, ale neexistuje absolutně žádné riziko, že by Irsko svůj státní dluh neplatilo. Vláda to prohlásila mnohokrát a já chci, aby v tomto bylo naprosto jasno - to se

prostě nestane. Ve skutečnosti posun od obvyčejných akcií k dluhopisům staví programy na jistější základ a minimalizuje riziko ztrát a nadměrné spoléhání se na akcie, se kterými nejsou zkušenosti z minulosti."

Ministr také uvítal skutečnost, že tento návrh pomůže irské státní pokladně tím, že přivede penzijní fondy zpět do země. Irské penzijní fondy drží méně než 5% svých aktiv v irských státních dluhopisech, což je velmi nízké procento podle standardů EU.

Zavedení „sovereign annuities“, změny standardu financování a nový dávkově definovaný model jsou komplementární opatření, která jsou nedílnou součástí dlouhodobé penzijní politiky, nastíněné vládou v Národním penzijním rámci. Tyto iniciativy spolu s mnoha opatřeními přijatými v posledních dvou letech znamenají dokončení opatření, která vláda zamýšlela přijmout na podporu penzijních programů. Pomohou řešit existující deficity v dávkově definovaných programech a také pomohou těm, kteří si budou přát přejít na nový dávkově definovaný model, který se v současné době vyvíjí. Podporují také odklon penzijních programů od spoléhání se na vyšší riziko přímých investic. "Věřím, že to je dobrý vývoj," řekl ministr Ó Cuív. "Investování do dluhopisů umožňuje programům ustoupit od akcií, kde zaznamenaly ztráty, a pokládá penzijní programy na jistější základ."

Lhůta pro podávání návrhů financování bude znovu oznámena Penzijním výborem na začátku příštího roku. Ministr vyzval správce programů, zaměstnavatele i odbory, aby se poté urychleně rozhodli k řešení svých závazků, svých rizik a svých investičních strategií s cílem zajistit řádné financování a větší jistotu do budoucna.

Zdroje:

Introduction of Sovereign Annuities / Bonds. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z: http://www.pensionsboard.ie/en/News_Press/News_Press_Archive/Introduction_of_Sovereign_Annuities_Bonds.html (published: 8th December 2010)

Ó Cuív – *New investment initiative for Irish pension schemes to be made available in January 2011.* [cit. 2010-12-13] – Dostupné z: <http://www.welfare.ie/EN/Press/PressReleases/2010/Pages/pr071210.aspx> (published: 07/12/2010)

III. Zaměstnanci Bank of Ireland se dohodli na změnách penzijního fondu

Pracovníci Bank of Ireland hlasovali pro přijetí změn v penzijním fondu zaměstnanců banky, který má deficit 1,6 miliardy €. Tyto změny zahrnují dočasné zmrazení a strop jejich započitatelného důchodového platu a zmrazení penze po odchodu do důchodu po dobu tří let od data odchodu do důchodu. Současným důchodcům a členům s odloženou penzí bude zvýšení jejich roční penze omezeno na úroveň ročního zvýšení indexu spotřebitelských cen, maximálně na 4 %.

Funkcionáři odborového svazu Irská asociace bankovních úředníků (IBOA) se během jednání s nezávislým zprostředkovatelem shodli, že navrhované úpravy penzijních dávek sníží deficit Penzijního fondu zaměstnanců banky (BSPF) o 50 %, druhou polovinu bude financovat banka.

Tato dohoda znamená, že členské příspěvky do penzijního fondu zůstanou nezměněny na úrovni 2,5 %. Dočasné zmrazení započitatelných platů znamená, že jakékoli zvýšení platu, včetně příplatků nebo povýšení, přiznané před 1. dubnem 2012, se

nebude v rámci systému započítávat. Dohoda uvádí, že tyto platby se budou vyplácet jako nezapočítatelné částky a nebudou součástí platu podle pravidel BSPF.

Limit důchodového platu

S účinností od 1. dubna 2012 má být zaveden limit důchodového započítatelného platu. Dohoda říká: Bude to omezeno na úroveň procentního zvýšení indexu spotřebitelských cen (CPI) v maximální výši 4 % ročně za rok končící 28. února před poskytnutím zvýšení. Jakékoliv zvýšení platu větší než limit CPI (nebo 4 %) se nebude započítávat.

Je to podmíněno 'garantovanou penzijní oporou', která stanoví, že započítatelný penzijní plat člena pro účel výpočtu dávek podle BSPF bude činit alespoň 85 % toho, co by se započítávalo, kdyby nebylo aplikováno omezení (kromě jakýchkoliv nezapočítatelných částek).

Členové odcházející do důchodu po 1. lednu 2016 nebudou mít nárok na penzijní zvýšení po dobu tří let ode dne jejich odchodu do důchodu. Bude to zaváděno postupně od 1. dubna 2012, se všemi členy odcházejícími před tímto datem se bude zacházet stejným způsobem jako se stávajícími důchodci.

Současní penzisté a členové s odloženou penzí

Až dosud téměř vše z restrukturalizace dávkově definovaných (DB) penzijních programů v Irsku zahrnovalo pouze příspěvky zaměstnavatelů a 'aktivních členů' programu - to znamená současných zaměstnanců podniku. Nicméně na základě novely § 50 Penzijního zákona z r. 1990, zavedené v rámci § 17 Zákona o sociálním zabezpečení a Penzijního zákona (r. 2009), byly restriktce bránící 'neaktivním' členům penzijního programu přispívat ke snížení deficitu odstraněny. Mezi 'neaktivní' členy patří členové v důchodu a členové s odloženým (pozastaveným) důchodem, kteří opustili podnik, ale nedosáhli ještě důchodového věku.

Svaz doporučil přijetí

Svaz IBOA předtím odmítl návrhy předložené k řešení penzijního deficitu bankou, avšak doporučil přijetí změn navrhovaných zprostředkovatelem na základě toho, že 'budou chránit Penzijní fond zaměstnanců banky do budoucna a významně sníží budoucí deficit'. Svaz uvedl, že díky změnám se na řešení problému budou rovnoměrně podílet banka, stávající zaměstnanci a všechny zúčastněné strany a zároveň budou zajištěny existující penzijní dávky pro zaměstnance a důchodce na DB bázi do budoucna.

Určitou opozici vůči změnám vyjádřil odborový svaz Unite, který reprezentuje malý počet členů v BSPF. V dopise bance uvedl Unite, že navrhované změny by 'výrazně snížily budoucí penze relativně málo placených zaměstnanců'.

Po hlasování, které změny odsouhlasilo, byl každý aktivní člen penzijního fondu zaměstnanců banky požádán správcí fondu, aby podepsal souhlas, jak to vyžaduje zákon před tím, než mohou být jakékoli změny realizovány.

Zdroj:

Farrelly, Roisin. *Bank of Ireland staff agree on changes to pension fund.*

[cit. 2010-10-10]. Dostupné z: [cit.2010-12-07]. Dostupné z:

<http://www.eurofound.europa.eu/eiro/2010/07/articles/ie1007029i.htm> (published: 2010-08-24)

Itálie

Úprava věkových hranic pro odchod do důchodu

Italský parlament upravil věkové hranice pro odchod do důchodu ve veřejném a soukromém sektoru jako součást úsporného plánu, který vešel v platnost 29. července 2010.

Stejný důchodový věk pro státní zaměstnance - muže i ženy

Italská vláda vyhověla žádosti Evropské komise, aby stanovila stejný důchodový věk pro muže i ženy ve veřejném sektoru. Od r. 2012 budou státní zaměstnankyně odcházet do důchodu ve věku 65 let místo v 61 letech. Odbory toto rozhodnutí napadly, ale federace zaměstnavatelů Confindustria opatření schválila.

Italská veřejná správa v současné době zaměstnává přes 3,5 mil. pracovníků, z toho je víc než 54 % žen. Přítomnost žen v tomto sektoru je evidentní zejména ve školách a zdravotnictví, kde tvoří 69 % pracovníků.

Odhaduje se, že vládní opatření zvýšení důchodového věku pro ženy pracující ve veřejné správě na 65 let ovlivní v rozmezí let 2012 až 2019 25 tisíc zaměstnankyň. Pravidla upravující příspěvkovou dobu na důchod (kombinace věku a počtu příspěvkových let na sociální zabezpečení) zůstanou jako předtím.

Události, které vedly k rozhodnutí

V únoru 2007 Evropská komise varovala Itálii, že by měla nastavit stejný důchodový věk pro muže a ženy pracující ve veřejné správě. 13. listopadu 2008 Soudní dvůr Evropské komise podpořil stanovisko Komise. Rozhodl, že režim starobního důchodu, spravovaný Institutem sociálního zabezpečení pro veřejné zaměstnance (INPDAP) - 65 let pro muže a 60 let pro ženy - představuje formu diskriminace a jde proti článku 141 Smlouvy o založení Evropského společenství (čl. 141 Smlouvy o ES), který se týká principu stejné mzdy pro muže a ženy.

K aplikaci rozhodnutí soudu stanovila vláda ve spolupráci se sociálními partnery mechanismus zavádějící postupné zvyšování důchodového věku pro ženské zaměstnance veřejné správy až na 65 let v r. 2018 (zákon č. 102/2009 art.22-ter). Komise však považovala tento mechanismus i pozdější návrhy (odchod do důchodu pro všechny pracovníky veřejné správy ve věku 65 let do r. 2016) za nedostačující. V důsledku toho v červnu 2010 požadovala, aby se italská vláda vyrovnala s rozhodnutím soudu do r. 2012.

Implementace a dopad nového důchodového věku

Zavedení stejného věku odchodu do důchodu 65 let pro muže i ženy ve státní správě nastane 1. ledna 2012 bez jakýchkoliv přechodných kroků, jak je uvedeno v novele zahrnuté do legislativního nařízení č. 78/2010 ze dne 31. května, které, aby mělo právní účinnost, musí být v následujících 60 dnech transponováno do zákona.

Aby se předešlo vlně předčasných odchodů do důchodu státních zaměstnanců před tím, než nová hranice vstoupí v platnost, umožňuje nařízení ženám, kterým vznikne nárok odejít do důchodu v 61 letech do r. 2011 a které tak nechtějí učinit ihned, aby toto právo uplatnily kdykoliv během zbytku své kariéry.

Dříve byly čtyři možné termíny v roce, kdy oprávnění pracovníci mohli odejít do důchodu. Nové nařízení určuje, že od roku 2011 musí pracovníci odejít 12 měsíců po splnění podmínek pro odchod do důchodu.

Podle vlády bude zvýšení věku odchodu do důchodu zaměstnanců veřejného sektoru znamenat snížení nákladů do r. 2019 o cca 1,45 miliard €. Tato úspora bude využita na projekty poskytující sociální podporu ženám a rodinám.

Reakce sociálních partnerů

Podle Všeobecné konfederace italských pracovníků (CGIL) jde o velmi tvrdé opatření, které zhorší negativní dopady jiných finančních opatření na státní zaměstnance. Na protest proti těmto opatřením CGIL podpořilo generální stávkou 25. června.

Maurizio Petriccioli, konfедераční tajemník italské Konfederace svazů pracovníků (CISL), říká, že vláda tím uvalila na ženské státní zaměstnance značnou zátěž. CISL je také kritická ke skutečnosti, že neproběhla žádná forma konzultace s odborovými svazy. Domenico Proietti, konfедераční tajemník Svazu italských pracovníků (UIL), souhlasí a říká, že vláda mohla zabránit přijetí takového drastického opatření, pokud by pokračovala v jednáních s odborovými svazy a Evropskou komisí. Emma Marcegaglia, prezidentka Všeobecné konfederace italského průmyslu (Confindustria), však vládní opatření schválila.

Úprava důchodového věku v privátním sektoru

Důchodový věk pro pracovníky v privátním sektoru (v současnosti 65 let pro muže a 60 let pro ženy) bude upravován podle projekcí střední délky života, vypočítaných Centrálním statistickým institutem. První úprava, která se uskuteční 1. ledna 2015, zvýší věkovou hranici maximálně o 3 měsíce. Druhá úprava proběhne v roce 2019 a další pak každé tři roky (Tento nový zákon nahrazuje zákon o penzijní reformě z r. 2009, který vázal věkovou hranici na změny ve střední délce života upravované každých 5 let počínaje r. 2015).

Vládní odhady počítají s tím, že do r. 2050 budou pracovníci privátního sektoru odcházet do důchodu o více než 3 roky později (v porovnání se současným normálním důchodovým věkem) při úspoře téměř 87 miliard eur. Dalším úsporným opatřením bude počínaje r. 2011 odklad výplaty důchodu pro nové poživatele až o 12 měsíců.

Zdroje:

Sanz, Sofia. *Same retirement age set for male and female civil servants*. [cit. 2010-10-20]. Dostupné z:

<http://www.eurofound.europa.eu/eiro/2010/07/articles/it1007039i.htm> (published: 03-09-2010)

International Update - September 2010. [cit.2010-09-30]. Dostupné z: http://www.ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2010-09/2010-09.pdf

Jižní Korea

Rozšíření zaměstnavatelem financovaného systému důchodových dávek na všechna pracoviště

14. září 2010 jihokorejská vláda schválila rozšíření povinného zaměstnavatelem financovaného systému důchodových dávek i na malé zaměstnavatele (se 4 nebo méně zaměstnanci). Od 1. prosince 2010 do 31. prosince 2012 budou malí zaměstnavatelé platit příspěvky ve výši 50% příspěvkové sazby požadované v současné době od větších zaměstnavatelů (minimální výše činí 8,33 % ročního příjmu zaměstnance), poté budou tyto příspěvky činit 100% příspěvkové sazby. Doposud museli určitý typ daňově zvýhodněného penzijního plánu zřizovat zaměstnavatelé s 5 a více zaměstnanci.

Zaměstnavatelem financované penzijní plány doplňují průběžný veřejný důchodový systém, který slouží jako základní síť sociálního zabezpečení (starobní, pozůstalostní a invalidní dávky). Zaměstnavatelské plány byly zavedeny v roce 1961 a tehdy pokrývaly společnosti se 30 a více zaměstnanci. Z těchto plánů byly povinně vypláceny odměny při odchodu do důchodu, které se skládaly z paušálních dávek ve výši alespoň jedné průměrné měsíční mzdy za každý rok zaměstnání. Krytí těmito plány se do r. 1989 postupně rozšiřovalo, až zahrnovalo zaměstnavatele s pěti a více zaměstnanci. Zákon o důchodovém zabezpečení zaměstnanců (prosinec 2005) měl za cíl posílit snahu zaměstnavatelů, aby přijali daňově zvýhodněný dávkově definovaný plán (DB) nebo příspěvkově definovaný plán (DC), případně aby převedli svůj existující povinný plán založený na výplatách odměn při odchodu do důchodu na jeden z těchto nových programů. Zaměstnavatelé s méně než 10 zaměstnanci si mohou alternativně zvolit poskytování daňově zvýhodněného příspěvku na individuální důchodový účet svých zaměstnanců namísto vytváření dávkově nebo příspěvkově definovaných plánů. Dnešní daňové stimuly pro staré plány vyprší ke konci roku 2010.

Zdroj:

International Update – October 2010. [cit.2010-10-12].

Dostupné z: http://www.ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2010-10/2010-10.pdf

Kolumbie

Nová pravidla pro investování penzijních společností

Od 1. července 2010 platí nová pravidla investování v rámci penzijních společností spravujících individuální důchodové účty. Každá penzijní společnost bude muset v roce 2011 nabízet tři druhy fondů s různým stupněm rizikovosti: konzervativní, středně rizikový a vysoce rizikový. Společnosti nyní nabízejí pouze jeden druh fondu s omezenými investičními možnostmi. Od ledna 2011 si držitelé účtů budou moci vybrat jeden z těchto tří fondů. Ten, kdo tak neučiní, bude automaticky začleněn do středně rizikového fondu. Majitelům účtů bude povoleno přejít z jednoho fondu do druhého v rámci jedné penzijní společnosti jednou za půl roku (jednou za půl roku mohou také změnit penzijní společnost). Kromě toho má být podle nových pravidel určité procento z účtů starších pracovníků investováno do konzervativního fondu, a to podle věku a pohlaví, od minimální hranice 20 procent u žen ve věku 52 let a mužů ve věku 57 let, až po 100 procent u žen ve věku 56 a starších a u mužů ve věku 61 let a starších.

Kolumbie je čtvrtou latinskoamerickou zemí se systémem individuálních účtů, která zavedla vícefondový princip. Kolumbijský systém sociálního zabezpečení byl vytvořen v roce 1994 a pracovníci si mohou vybrat mezi průběžně financovaným programem a individuálními účty, spravovanými penzijními společnostmi. Pracovníci mohou přecházet z jednoho systému do druhého každých 5 let, nejpozději 10 let před odchodem do důchodu (60 let muži, 55 ženy – věková hranice se postupně zvyšuje až na 62 pro muže a 57 pro ženy v roce 2014).

Zdroj:

International Update – September 2010. [cit.2010-09-30]. Dostupné z:
http://www.ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2010-09/2010-09.pdf

Maďarsko

Radikální oslabení druhého důchodového pilíře

Maďarský parlament dne 13.12.2010 schválil zákon, který umožní vládě převzít kontrolu nad majetkem v soukromých penzijních fondech. Zákon, který znamená fakticky konec důchodové reformy z roku 1997, podpořilo 250 poslanců, 58 bylo proti a 43 se zdrželo hlasování. Spořitelé ve fondech mají do 31. ledna 2011 čas na rozhodnutí vrátit se do státního systému. V případě, že setrvají v soukromých fondech, budou vyloučeni ze státního systému.

Maďarský premiér Viktor Orbán označil změny v maďarském důchodovém systému za nevyhnutelné. Maďarský veřejný dluh dosahuje 80% HDP a je nejvyšší ve střední Evropě.

Lidí, kteří spoří do soukromých plánů od roku 1998, je dnes v soukromém pilíři prostřednictvím penzijních fondů přes 3 miliony. Zaměstnavatel z jejich platu do systému posílá 24 procent a sám zaměstnanec dalších 10 procent. Penzijní fondy spravují aktiva za zhruba 3 biliony forintů

Aktiva penzijních fondů budou převedena pod státní systém k 31. lednu 2011, pokud se majitelé penzijních plánů (tedy spořicí lidé) nerozhodnou, že tak učinit nechtějí. Pak ale ztratí zhruba 70 procent příspěvku na penzi, protože vláda navrhla, aby soukromé fondy 24 procent placených zaměstnavatelem nedostávaly (zaměstnanci v soukromém fondu by tedy zůstalo jen 10 procent, tedy cca 29,4% celkového odvodu, a 24% placených zaměstnavatelem by mu de facto propadlo).

Zdroje:

Maďarsko schválilo kontroverzní změnu důchodkov. [cit.2010-12-16].

Dostupné z: <http://www.plusky.sk/ekonomika/madarsko-schvalilo-kontroverznu-zmenu-dchodkov/>

Němeček, Josef. Maďarská vláda popravuje soukromý pilíř spoření na penzi. Těm, kdo nepřejdou pod státní, sebere 70 %. Patria Online. [cit.2010-12-16].

Dostupné z: <http://www.patria.cz/Zpravodajstvi/1729958/madarska-vlada-popravuje-soukromy-pilir-sporeni-na-penzi-tem-kdo-neprejdou-pod-statni-sebere-70-.html>

Malajsie

Penzijní pojištění pro pracovníky s částečným pracovním úvazkem

1. října 2010 byl v Malajsii schválen nový zákon, který rozšiřuje pokrytí veřejným penzijním pojištěním na pracovníky s částečným pracovním úvazkem (tj. ty, kteří pracují v rozsahu mezi 30 až 70 procenty normální pracovní doby zaměstnanců na plný úvazek ve stejné firmě).

Malajský penzijní systém se skládá ze dvou komponentů: 1/ Zaměstnanecký penzijní fond (EPF-Employees Provident Fund) pro zaměstnance privátního sektoru a určitou skupinu zaměstnanců veřejného sektoru, 2/ program sociálního pojištění pro příležitostné pracovníky a zaměstnance ve věku do 55 let vydělávající nejvýše v přepočtu 966 USD měsíčně. EPF poskytuje dva druhy povinných individuálních účtů, které financují starobní, invalidní a pozůstalostní dávky: účet 1, který může být čerpán před dosažením věku 55 let pro zakoupení schválených investic, účet 2, který může být čerpán před dosažením věku 55 let pro účely zakoupení domu, financování vzdělání, závažných onemocnění a pořízení protetických pomůcek. (Peníze z obou účtů je možné vybrat ve věku 55 let).

Zdroj:

International Update-November 2010. [cit.2010-11-18].

Dostupné z: http://www.ssa.gov/policy/docs/proqdesc/intl_update/2010-11/2010-11.pdf

Německo

I. Zpráva o důchodovém pojištění za rok 2010

Spolkový kabinet schválil 17. listopadu 2010 návrh zprávy spolkové vlády o zákonném důchodovém pojištění za rok 2010. Takováto zpráva je podle § 154 VI. knihy sociálního zákoníku vypracovávána každoročně a zachycuje vývoj důchodového pojištění v minulosti, v současnosti i v budoucnosti

Zpráva zahrnuje především následující aspekty:

- přehled o pravděpodobném vývoji finanční situace důchodového pojištění, který je vypracován na základě aktuálního odhadu střednědobého vývoje ekonomiky,
- modelové propočty týkající se vývoje příjmů a výdajů, rezervy a příspěvkové sazby v příštích 15 kalendářních letech,
- přehled o vývoji důchodů v nových spolkových zemích.

Ze zprávy za rok 2010 vyplývá, že důchodové finance jsou stabilní a že se díky důchodovým reformám a úspěšné krizové politice vyvíjely výrazně lépe, než se dalo očekávat.

Pro konec roku 2010 vychází zpráva z finančního polštáře v důchodové pokladně ve výši 18 miliard eur. To odpovídá 1,1 měsíčních výdajů důchodového pojištění a překonává to rezervu z konce roku 2009 o 1,8 miliard eur.

Rezerva v příštích letech dále kontinuálně poroste. Podle nynějších výpočtů dosáhne v roce 2013 horního okraje 1,5 měsíčních výdajů, respektive cca 26 miliard eur, takže příspěvková sazba 19,9 % může až do té doby zůstat stabilní a v roce 2014 poklesnout pravděpodobně na 19,3 %, což by odpovídalo snížení zátěže podniků a plátců příspěvků přibližně o šest miliard eur ročně.

Dobrá finanční situace umožňuje všeobecně pozitivní přizpůsobování důchodů. Podle modelových výpočtů by mohly do roku 2024 vzrůst celkově o 29 procent. To odpovídá průměrné míře růstu 1,9 % ročně. Tzv. úroveň zajištění před zdaněním (Sicherungs niveau vor Steuern)¹, což je veličina, která vyjadřuje úroveň dávek důchodového pojištění, se sníží z 51,7 % v roce 2010 na 47,3 % v roce 2020 a na 46,2 % v roce 2024.

Podle zákonných předpisů nesmí být příspěvková sazba v 15letém období, na které se stávající zpráva vztahuje, do roku 2020 vyšší než 20 % a poté vyšší než 22 %. Úroveň zajištění před zdaněním musí ve stejném období činit do roku 2020 minimálně 46 % a poté minimálně 43 %. Tyto hranice zaručují, že se starší generace budou moci spolehnout na přiměřené zajištění ve stáří, aniž by mladší generace byly nadměrně zatíženy. Modelové výpočty zprávy ukazují, že hranice pro příspěvkové sazby a zajištění úrovně budou dodrženy.

Zpráva o důchodovém pojištění za rok 2010 jasně ukazuje, že finance v oblasti důchodů jsou stabilní. Zákonné důchodové pojištění je a zůstane ústředním pilířem zabezpečení ve stáří. Avšak pokles úrovně zajištění vyvolává potřebu doplňkového zabezpečení, aby bylo možné udržet si životní standard z aktivního života i ve stáří. K tomu se mohou a mají využívat finanční možnosti dané zákonem o příjmech ve stáří a nabízené možnosti státní podpory.

¹ Úroveň zajištění před zdaněním (Sicherungs niveau vor Steuern) je dána poměrem disponibilního standardního důchodu (po odečtení příspěvku na nemocenské pojištění a pojištění pro případ péče, avšak před případnými daněmi z důchodu) k průměrné hrubé mzdě po odečtení příspěvků pracovníků na sociální pojištění a příspěvků na podporované dobrovolné soukromé doplňkové zabezpečení, avšak před srážkou daně ze mzdy. Tato veličina je jako měřítko vývoje důchodů nutná od roku 2005, protože vzhledem k novým ustanovením týkajícím se zdaňování důchodů již nelze vypočítat jednotnou úroveň čistých důchodů pro všechny ročníky.

Spolu s podnikovým a státem podporovaným soukromým doplňkovým zabezpečením tvoří průběžně financovaný zákonný důchod silný a do budoucni spolehlivý systém zabezpečení ve stáří. Díky třípilířovému modelu jsou rizika účinně minimalizována a výnosové šance lépe vyváženy.

Zdroje:

Der Rentenversicherungsbericht. [cit.2010-12-07]. Dostupné z: http://www.bmas.de/portal/22476/2007_11_21_rentenversicherungsbericht.html

Rentenfinanzen stabil. [cit.2010-12-01]. Dostupné z: http://www.bmas.de/portal/49230/2010_11_17_bericht_rentenversicherung.html

Klaus-Heinrich Dedring - Jörg Deml - Diether Döring -Johannes Steffen - Rudolf Zwiener. *Rückkehr zur lebensstandardsichernden und armutsfesten Rente : Expertise im Auftrag der Abteilung Wirtschafts- und Sozialpolitik der Friedrich-Ebert-Stiftung.* Bonn: FES, 2010. 39 s. (WISO-Diskurs). [cit.2010-12-06]. Dostupné z: <http://library.fes.de/pdf-files/wiso/07405.pdf>

Lexikon zur Gesetzliche Rente. [cit.2010-12-06]. Dostupné z: <http://www.cecuc.de/638+M5a059e4dbf3.html>

II. Zpráva ke zvyšování zákonné věkové hranice pro odchod do důchodu

Podle stávajících zákonných ustanovení týkajících se postupného zvyšování zákonné věkové hranice pro odchod do důchodu od roku 2012 ze 65 na 67 let musí spolková vláda od roku 2010 každé 4 roky předložit zákonodárným orgánům zprávu o vývoji zaměstnanosti starších pracovníků a zhodnotit, zda se zvyšování zákonné věkové hranice s přihlédnutím k vývoji situace na trhu práce a ekonomické a sociální situace starších pracovníků zdá být obhajitelné a přijatá zákonná opatření mohou být zachována (§ 154 VI. knihy sociálního zákoníku).

17. listopadu 2010 schválila spolková vláda první zprávu ke zvyšování zákonné věkové hranice pro odchod do důchodu od roku 2012 s názvem „Aufbruch in die altersgerechte Arbeitswelt“, kterou předložila ministryně práce a sociálních věcí Ursula von der Leyen. Zpráva obsahuje analýzy a údaje týkající se demografického vývoje a jeho významu pro společnost, trh práce a zákonné důchodové pojištění, ekonomické a sociální situace a výtěžné činnosti starších osob a aktivit spolkové vlády. Kromě toho zpráva pojmenovává odpovědnost a roli sociálních partnerů a podniků a uvádí konkrétní opatření, která podnikům usnadní přístup ke stárnoucím zaměstnancům a umožní pracovní činnost až do důchodu.

Jak uvedla ministryně práce a sociálních věcí Ursula von der Leyen, zpráva jasně vypovídá o tom, že stále více lidí v Německu se může při dobrém zdraví těšit na dlouhé životní období po dosažení 50 let, zároveň přichází stále méně mladých lidí a šance starších lidí na pracovním trhu se již po několik let trvale zlepšují. Zároveň vše naznačuje tomu, že tento trend vydrží. V důsledku nedostatku odborníků se bude poptávka po dobře kvalifikovaných starších pracovních silách dále zvyšovat. Proto ministryně považuje nejen za potřebné, ale i za obhajitelné obezřetné postupné zvyšování věky pro odchod do důchodu do roku 2029 zachovat. 19leté období, které do té doby zbývá, je třeba využít k výraznému zlepšení rámcových podmínek pro naplněný pracovní život až do 67 let. To znamená: větší podniková podpora zdraví a utváření pracovního prostředí s ohledem na věk, zvyšování kvalifikace a stále další vzdělávání již ve středním věku. K tomu se řadí také lepší sladění zaměstnání a rodiny nebo péče. Ministryně uvedla, že stát může dávat

podněty, avšak nezbytná je prozíravost a aktivní odpovědnost sociálních partnerů v každodenní podnikové praxi.

Nejdůležitější demografické trendy:

- Každá přicházející generace činí již pouze přibližně dvě třetiny generace předcházející.
- Do roku 2030 bude lidí mezi 20 a 64 lety o 6 milionů méně, naopak nad 65 let přibližně o 5 milionů více.
- Dnes stojí 3 lidé ve věku 20 – 64 let proti jednomu nad 65 let, v roce 2030 to budou již jen dva lidé. V roce 1962 připadali na jednoho důchodce téměř 4 aktivní důchodově pojištěné osoby, v roce 2008 už pouze 1,8.
- V roce 1960 bylo aktivní 12 procent populace ve věku 65 let nebo starší, dnes je to 21 procent a v roce 2030 to bude 28 procent.
- Za posledních 50 let se zvýšila střední délka života u mužů i žen o 11 let.
- Ve srovnání s rokem 1960 žijí dnes 65leté ženy průměrně o 6 let déle, muži stejného věku o 5 let déle.
- Do roku 2030 se střední délka života ve věku 65 let zvýší o další dva roky.
- Průměrná doba pobírání důchodu se za posledních padesát let téměř zdvojnásobila z 9,9 roků v roce 1960 na 18,2 roků v roce 2009.

Vývoj výdělečné činnosti starších lidí:

- Počet nezaměstnaných osob starších 55 let se snížil oproti roku 2000 téměř na polovinu.
- Počet starších výdělečně činných osob ve věku od 55 let do dosažení 65 let vzrostl od roku 2005 do roku 2009 o více než jeden milion.
- Ve věku 55 až 64 let mají tři ze čtyř pracovníků zaměstnání na plný úvazek podléhající povinnému sociálnímu pojištění. Pro starší pracovníky existuje výrazně více a lepších zaměstnání než dříve.
- Podíl výdělečně činných osob ve věku od 60 let do dosažení 65 let se od roku 2000 téměř zdvojnásobil a činí aktuálně přibližně 40 %, ve 2. čtvrtletí 2010 činil dokonce již 41,1 procent. Také míra zaměstnanosti u zaměstnanců podléhajících povinnému sociálnímu pojištění ve věku od 60 do 64 let se od roku 2000 zdvojnásobila a činí přibližně 23 %.

Některé reakce na zprávu ke zvyšování důchodového věku

Proti závěrům vyvozeným ze zprávy se postavila řada institucí a organizací, např. odbory, sociální svazy, strany SPD a Die Linke.

Členka předsednictva Německého odborového svazu (DGB) Annelie Buntentbach vyzvala koalici, aby plánované zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu minimálně odložila. Důchod v 67 letech je pro pracovníky nedosažitelný a navíc i vzhledem k hranicím stanoveným pro příspěvkové sazby spolkovou vládou přinejmenším do roku 2020 zcela zbytečný.

Předsedkyně sociálního svazu VdK Ulrike Mascher řekla k číslům uvedeným ve zprávě, že neznamenají úspěch. U osob ve věku 63 – 64 let je míra zaměstnanosti stejně jako předtím pod 10 %.

Předseda svazu Volkssolidarität Gunnar Winkler mj. prohlásil, že zpráva situaci starších lidí přikrášluje. Jak uvedl, nikdo nezpochybuje, že v posledních letech dochází k pokroku, faktem však je, že aktuálně dosáhne důchodu ze zaměstnání podléhajícího povinnému pojištění na plný úvazek méně než 10 procent 65letých. Mnohem větší část starších lidí nevydrží pracovat ani do 65 let a musí počítat s trvalými srážkami z důchodu. Kdo za těchto okolností spouští zvyšování věkové hranice na 67 let, riskuje pro velkou část starších osob ztrátu příjmů ve stáří a v neposlední řadě i více chudoby ve stáří. První

hodnocení vládní zprávy podle něho také ukazuje na deficity ve vnímání sociálně obtížných životních situací starších lidí, což platí nejen pro jejich situaci na trhu práce, ale také pokud jde o podporu zdraví a další vzdělávání v podnicích.

SPD považuje zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu od roku 2012 za nesprávné, vzhledem k tomu, že to fakticky znamená snižování důchodů. Zvyšování by mělo začít teprve tehdy, až bude míra zaměstnanosti lidí starších 60 let činit minimálně 50 %. Jak vyplývá ze zprávy, pouze čtvrtina lidí ve věku od 60 do 64 let je zaměstnaná v zaměstnání podléhající povinnému sociálnímu pojištění, a to je příliš málo. Podle mínění SPD budou podmínky pro zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu splněny teprve tehdy, až většina starších lidí bude fakticky zaměstnaná v zaměstnání podléhající povinnému sociálnímu pojištění, bude platit příspěvky a bude získávat důchodové nároky. (Viz též informace týkající se SPD).

Strana Die Linke se mj. vyjádřila, že zpráva zamlčuje tvrdá fakta o špatné situaci starších lidí na trhu práce. Uvedla, že měřítkem pro to, zda je důchod v 67 letech obhajitelný, nebo ne, nemá být podíl výdělečně činných osob, nýbrž pouze zaměstnání podléhající sociálnímu pojištění, pokud možno na plný úvazek. Měřítkem pro posuzování musí být výhradně hodnocení situace na trhu práce u věkových skupin blížících se důchodu. Jedná se tedy o 60leté a starší osoby, především o 64leté. Důchod v 67 letech bude znamenat, že se bude více důchodců muset smířit s vyššími srážkami z důchodu.

Ve vyjádření se dále uvádí, že pokud by byl důchod v 67 letech zcela zrušen, muselo by dojít ke zvýšení příspěvkové sazby o půl procentního bodu z výdělku. Pro průměrně vydělávající pracovníky by to znamenalo 7 eur měsíčně, což je únosné, jestliže by se tím dalo zabránit prodloužení výdělečné činnosti o 2 roky nebo ještě většímu krácení důchodů. Mimo to by příspěvková sazba zůstala do roku 2020 pod stanovenou hranicí 20 procent a do roku 2030 pod stanovenou hranicí 22 procent.

Zdroje:

Sozialgesetzbuch. Sechstes Buch. Gesetzliche Rentenversicherung. [cit.2010-11-26]. Dostupné z: <http://www.sozialgesetzbuch-sgb.de/sgbvi/1.html>

Chancen für Ältere am Arbeitsmarkt steigen. [cit.2010-11-26]. Dostupné z: http://www.bmas.de/portal/49048/2010_11_17_bericht_arbeiten_bis_67.html

Aufbruch in die altersgerechte Arbeitswelt. Bundesministerium für Arbeit und Soziales. [cit.2010-11-26]. Dostupné z: http://www.bmas.de/portal/49086/property=pdf/anlage_bericht_der_bundesregierung_anhebung_regelaltersgrenze.pdf

Buntenbach: Rente mit 67 nicht erreichbar und überflüssig. [cit.2010-12-01]. Dostupné z: <http://www.dgb.de/presse/++co++a5102e42-f19d-11df-4032-00188b4dc422/@@index.html?k:list=Sozialpolitik>

Prüfbericht der Bundesregierung beschönigt Situation Älterer. [cit.2010-11-26]. Dostupné z: http://www.sozialticker.com/pruefbericht-der-bundesregierung-beschoenigt-situation-aelterer_20101113.html

DGB und Verbände: Beschäftigung Älterer weiter unzureichend. [cit.2010-11-26]. Dostupné z: www.thueringer-allgemeine.de/startseite/detail/-/specific/DGB-und-Verbaende-Beschaeftigung-Aelterer-weiter-unzureichend-1816153520

Wiemken, Jochen. *Unsere Position: Faktische Rentenkürzung verhindern.* [cit.2010-11-26]. Dostupné z:

http://www.spd.de/aktuelles/News/6136/20101117_rentenkuerzung_verhindern.html

Birkwald, Matthias W. *Schön, schöner, geschönt: Prüfbericht zur Rente erst ab 67 ohne harte Fakten*. [cit.2010-11-26]. Dostupné z:

<http://www.linksfraktion.de/im-wortlaut/pruefbericht-rente-erst-67-vermeintliche-erfolgsquoten>

III. Sociálně demokratická strana Německa se odvrací od důchodu v 67 letech

Sociálnědemokratická strana Německa se v současné době staví proti zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu, tak jak bylo schváleno v roce 2007, tedy od roku 2012 do roku 2029 postupně ze 65 na 67 let, ačkoliv ho tehdy sama ve velké koalici zavedla.

Po vnitrostranických diskusích schválilo 23.8.2010 předsednictvo strany usnesení, podle kterého by postupné prodlužování doby pracovní činnosti mělo začít až v době, kdy míra zaměstnanosti pracovníků ve věku 60 – 64 let v zaměstnání podléhající povinnému sociálnímu pojištění dosáhne minimálně 50 %. K dosažení tohoto cíle je třeba rozvíjet pobídky pro zaměstnance i zaměstnavatele. SPD poukazuje na to, že hrozící nedostatek odborníků pravděpodobně nebude ke zvýšení míry zaměstnanosti starších pracovníků stačit, zaměstnavatelé se musí více snažit zaměstnávat starší pracovníky i po dosažení věku 60, popř. 63 let. Usnesení navrhuje mj. také přezkoumat možnost diferenciaci důchodového věku, zachování důchodového věku 65 let beze srážek po 45 letech pojištění a pro skupiny náročných povolání aj.

SPD argumentuje tím, že pokud nebude zaměstnáno dostatečný počet pracovníků starších 60 let, bude zvýšení důchodového věku na 67 let znamenat pouze snižování důchodů. Proto chce strana diskuzi o budoucnosti zabezpečení ve stáří, soustředěnou doposud na demografický vývoj, rozšířit o dimenzi politiky trhu práce.

Strana navrhuje řadu opatření, o kterých chce diskutovat se členy strany i se zástupci vědy, sociálních svazů, odborů a ekonomiky, a výsledky těchto diskuzí chce předložit k posouzení nově vytvořené komisi „Budoucnost zabezpečení ve stáří – ochrana před chudobou ve stáří“ („Zukunft der Alterssicherung – Schutz vor Altersarmut“). O konečné podobě má rozhodnout stranický sjezd v roce 2011.

Změna stanoviska SPD však vzhledem k jejich postavení v parlamentu nemůže stávající úpravu změnit, koalice CDU a FDP trvá na postupném zvyšování důchodového věku ze 65 na 67 let v období od r. 2012 do r. 2029.

Zdroje:

Beschluss des SPD-Präsidiums: Gut und sicher leben: Perspektiven schaffen für Arbeit und sichere Altersvorsorge. [cit.2010-12-09]. Dostupné z:

http://www.spd.de/aktuelles/Pressemitteilungen/996/100823_beschluss_gut_sicher_leben.html

SPD für späteren Einstieg in Rente mit 67. [cit.2010-09-14]. Dostupné z:

<http://www.tagesschau.de/inland/rente192.html>

Nizozemsko

Sociální partneři se shodují na důchodovém věku a penzijních programech.

V červnu 2010 se sociální partneři dohodli na nových opatřeních upravujících věk odchodu do důchodu podle Zákona o všeobecných starobních penzích a v penzijních programech. V r. 2020 se důchodový věk a kvalifikační podmínky pro podnikové penzijní programy zvýší o jeden rok na 66 let v souladu s prodlužující se střední délkou života. Penzijní programy budou flexibilnější, takže ti, kteří chtějí přestat pracovat, by mohli zvolit odchod do důchodu v 65 letech věku, ale s úrovní dávky o 6,5 % nižší.

Věk odchodu do důchodu se zvyšuje v souladu se střední délkou života

V červnu 2010 se sociální partneři v Nizozemsku dohodli na nových pravidlech upravujících věk odchodu do důchodu podle Zákona o všeobecných starobních penzích (AOW) a v penzijních programech. Konfederace nizozemského průmyslu a zaměstnavatelů (VNO-NCW), nizozemská Federace malých a středních podniků (MKB-Nederland), nizozemská Konfederace zemědělství a zahradnictví (LTO Nederland), nizozemská Federace odborových svazů (FNV), Křesťanská odborová federace (CNV) a Federace svazů manažerských a odborných zaměstnanců (MHP) se dohodly na flexibilnějším uspořádání. Po předchozích pokusech dospět k dohodě, které selhaly v říjnu 2009, převzal holandský kabinet odpovědnost za tuto problematiku a předložil vlastní plán na zvýšení důchodového věku na 66 let s účinností od r. 2020. Vláda navrhla prosazení zákonného zvýšení věku odchodu do důchodu. Sociální partneři nyní také navrhuje, aby se důchodový věk zvýšil ze 65 na 66 let v r. 2020 jak pro standardní starobní penzi, tak i doplňkovou podnikovou penzi. S účinností od r. 2015 bude každých pět let prováděno posouzení založené na aktuálních statistických údajích týkajících se střední délky života, aby se zjistilo, zda je v horizontu 10 let nutná další úprava věku. Podle sociálních partnerů poskytuje propojení s rostoucí střední délkou života strukturální řešení.

Finančně dostupné důchodové dávky a flexibilní penzijní programy

Záměrem zvyšování důchodového věku je zajistit, aby důchodové dávky zůstaly dostupné. V současné době je třeba čtyř zaměstnanců k zaplacení jedné státní penze. Odhaduje se, že do r. 2050 budou čtyři lidé pokrývat dva důchodce. Aby se penzijní náklady stabilizovaly, budou penzijní smlouvy vyžadovat další úpravy zaměřené na kompenzaci dopadu prodlužující se střední délky života. Kromě toho budou penzijní programy flexibilnější, aby se lidé, kteří chtějí přestat pracovat, mohli rozhodnout pro odchod do důchodu v 65 letech s úrovní dávky o 6,5 % nižší. Volba pracovat déle bude odměněna odpovídajícími vyššími dávkami.

Důchodové dávky chráněné proti účinkům inflace

Odbory nedosáhly svého cíle uchránit před zvýšením věku odchodu do důchodu zaměstnance, kteří vykonávají těžkou práci nebo dostávají nízké mzdy. Namísto toho bude určováno, zda mají zaměstnanci nárok na plné důchodové dávky, na základě minimálního počtu aktivních let služby, řekněme 45 let. Jinými slovy zahájení práce v mladším věku bude znamenat mít možnost ukončit práci dříve. Důchodové dávky budou také spojeny se mzdovými trendy podle kolektivních pracovních smluv, což zaručí, že zůstanou chráněny proti inflaci. To by mělo poskytnout lidem v důchodu, kteří jsou závislí na svých zaměstnaneckých penzích, určitou jistotu.

Zvýšením důchodového věku se programy podnikové penze přizpůsobují pevné podmínce ze strany zaměstnavatelů, že penzijní pojistné nelze dále zvýšit. Zvyšující se

střední délka života penze prodražuje, což až donedávna vedlo k občasnému zvýšení pojistného. Podle nové dohody lidé pracují po delší časové období a z důchodu se těší po kratší dobu. Zaměstnavatelé se dříve obávali, že by odbory od nich získávaly náhradu za klesající důchodové dávky prostřednictvím doplňkových podnikových penzijních programů. Výměnou za flexibilnější uspořádání odchodu do důchodu odbory souhlasily, že se takového jednání zdrží. Znamená to, že státní starobní důchod lze využít dříve, byť s nižší úrovní dávky.

Pojistné bude zmrazeno na své úrovni z roku 2010 a penzijní programy budou v r. 2011 pozměněny v souladu s rostoucí střední délkou života. S účinností od r. 2012 a za předpokladu stabilního pojistného budou penzijní smlouvy aktualizovány, aby držely krok s finančním vývojem. Sociální partneři doufají, že na začátku r. 2011 dosáhnou dohody s vládou o změně legislativy v tomto smyslu.

Od těchto dohod se bude možné odchýlit v průběhu kolektivního vyjednávání na celoodvětvové úrovni, ačkoliv by to bylo na úkor prostoru pro růst mezd.

Dohoda čeká na schválení kabinetu

Dohoda nyní čeká na schválení na úrovni kabinetu, protože FNV a VNO-NCW předložily plán krátce po pádu kabinetu Balkenende 4 (nazývaný tak proto, že to byl čtvrtý kabinet ustavený dřívějším nizozemským premiérem Balkenendem). Jakmile se nový kabinet utvoří, bude muset vzít dohodu předloženou nejvýznamnějšími organizacemi zaměstnavatelů a zaměstnanců v úvahu.

Zdroj:

Grünell, Marianne. *Social partners agree on retirement age and pension schemes*. [cit. 2010-10-20]. Dostupné z: <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/2010/07/articles/nl1007019i.htm> (published: 02-08-2010)

Norsko

Reformy důchodového systému

Ve snaze řešit rostoucí penzijní výdaje v důsledku rychlého stárnutí norské populace dojde od 1. ledna 2011 k rozsáhlým reformám stávajícího pay-as-you-go systému národního pojištění. Reformy, které pravděpodobně přinesou nižší dávky (zejména pro osoby s vysokými příjmy), zahrnují flexibilní věk odchodu do důchodu a modifikovaná pravidla indexace. Cílem je podpořit delší pracovní život a spojit výši dávků s průměrnou očekávanou délkou života. Reformy budou rozfázovány na základě roku narození.

Lidé, kteří se narodili v roce 1963 nebo později, získají své penze zcela na základě reformovaného systému.

Lidé, kteří se narodili v období 1954 až 1962, budou dostávat dávky podle přechodných pravidel proporcionálně podle obou systémů. Např. lidem narozeným v r. 1954 se 90 % jejich důchodu vypočítá podle starých pravidel a 10 % podle nových pravidel, lidem narozeným v r. 1962 se 10 % důchodu vypočítá podle starých pravidel a 90 % podle nových pravidel.

Lidem narozeným od r. 1943 do r. 1953 se budou dávky počítat zcela podle starých pravidel. Jediným rozdílem je to, že budou moci akumulovat penzijní nároky až do 75 let věku.

Vláda předpovídá, že bez reformy by se výdaje na starobní penze zvýšily z 6 % HDP v r. 2001 na přibližně 15 % v r. 2050. Očekává se, že zhruba za stejnou dobu poměr pracovníci : penzisté poklesne z 4.6 :1 v r. 2006 na 2.7:1 v r. 2050.

Klíčové prvky reformovaného penzijního systému:

- *Flexibilní věk odchodu do důchodu*, pohybující se v rozmezí od 62 do 75 let věku, bude rozfázován počínaje rokem 2011. Jednotlivci budou moci čerpat penzi a pokračovat v práci bez snížení penzijní částky, výše dávky bude upravena faktorem průměrné délky života v závislosti na věku jedince v době odchodu do důchodu. Podle stávajících pravidel je normální důchodový věk 67 let a jednotlivci si mohou odložit své penze po tomto věku až do 70 let a akumulovat penzijní nároky.
- *Změna ve výpočtu starobních dávek* má být založena na průměrných celoživotních příspěvcích pracovníka (od 13 do 75 let věku) plus kredity za chybějící období v důsledku nezaměstnanosti nebo poskytování péče. Kromě toho se budou penzijní dávky každoročně upravovat podle růstu mezd minus 0,75 procentních bodů (dávky se nebudou upravovat směrem dolů v případě klesajících mezd). V současné době se penze vypočítává na základě 20 let nejvyšších výdělků (pro plnou dávku po odpracování maximálně 40 let) a dávky jsou indexovány podle národních mzdových změn.
- *Penze testovaná na příjem*, která nahradí stávající paušální příspěvkovou veřejnou penzi. Je garantováno, že nová na příjem testovaná penze bude alespoň stejně vysoká jako minimální penze vyplácená podle současných právních předpisů.

Veřejné starobní dávky v Norsku se v současné době skládají z paušální příspěvkové penze, speciálního příplatku (vypláceného osobám s nízkými příjmy) a penze odvozené od výdělků. Paušální příspěvková penze (poskytovaná obyvatelům, kteří žijí v Norsku 3 nebo více let od 17 do 66 let věku) a příplatek spolu tvoří minimální penzi. Povinné zaměstnanecké penze doplňují veřejnou dávku.

Garantovaný minimální příjem pro lidi, kteří neměli příjem

Každý, kdo žije v Norsku po dobu nejméně 40 let od svých 16 let, má po dosažení 67 let věku nárok na starobní penzi, odpovídající minimální penzi. Je to ekvivalent minimální penze ve stávajícím systému a je to základní garantovaný příjem v rámci nové starobní penze.

Zdroje:

International Update – December 2010. [cit. 2010-12-20]. Dostupné z: http://www.ssa.gov/policy/docs/progdsc/intl_update/2010-12/2010-12.pdf

New national insurance retirement pension. More flexible for you. [cit. 2010-12-20]. Dostupné z: <http://www.nav.no/English/Publications>

Polsko

I. Náklady soukromého pilíře budou moci být odečítány z rozpočtového schodku a veřejného dluhu

Podle dohody uzavřené mezi Evropskou unií a Polskem dne 10. prosince 2010 budou náklady na penzijní reformu – budování privátního druhého důchodového pilíře – moci být odečítány ze státního rozpočtového schodku a veřejného dluhu. Polsko tak dostalo šanci (stejně jako ostatní členské země EU), jak se vyhnout pokutám za rozpočtovou nekázeň.

Evropský Pakt stability a růstu předepisuje limity veřejného dluhu 60 % HDP a deficitu 3 %. Ke konci roku 2010 dosáhne podle odhadu Evropské komise polský dluh 55,5 % a deficit 7.9 %.

Otázky spojené s financováním penzijních fondů

V Polsku jsou od října 2010 vedeny dlouhé debaty o revizi fungování fondů druhého pilíře. Nejradikálnějším návrhem bylo přerušit poukazování všech příspěvků do těchto fondů po dobu dvou let, avšak pravděpodobnějším řešením se zdá být snížení příspěvků z 7,3 % na 5 % hrubé mzdy. Ve hře je také nová pojistka – penzijní dluhopisy s dobou splatnosti 20 a 30 let, do kterých by byly z fondů druhého pilíře investovány příspěvky nových pojištěnců.

Polský ministr hospodářství Waldemar Pawlak navrhl zkrácení rozpočtových transferů do privátních penzijních fondů tak, aby veřejný dluh nepřesáhl výrazně 55 procent HDP. Vláda nyní očekává, že kvůli penzijní reformě se dluh z letošních 53,2 % HDP zvýší na 55,4 % HDP v roce 2011 – dle stávajících standardů EU. Polsko od roku 1999 odvedlo do soukromých penzijních fondů celkem 211 miliard zlotých (zhruba 52,5 mld. eur), což představuje zhruba třetinu celkového dluhu země. Podle ministra financí Jaceka Rostowskiego se bez těchto nákladů dluh země pohybuje u 40 % HDP. „Hraje se o prostor pro vládu redefinovat veřejný dluh, aniž by trhy znervózněly a také o mnohem snazší naplnění kritérií před přijetím eura, ač to není v Polsku nyní akutní otázka,“ uvedl hlavní ekonom Citi ve Varšavě Piotr Kalisz. Oba ministři ale zároveň zdůrazňují, že „statistický“ krok nic nemění na reálné výpůjční potřebě Polska a zároveň, že nevyžaduje žádné významné právní změny polské legislativy

Zdroje:

Krzyzak, Kristina. *Poland makes headway on factoring pension costs in deficit*. [cit.2010-12-14]. Dostupné z: http://www.ipe.com/news/poland-makes-headway-on-factoring-pension-costs-in-deficit_38395.php (publikováno 13.12.2010)

Němeček, Josef. EU se bojí dalšího řešení penzí „po Maďarsku“, o náklady soukromého pilíře dovolí umazat dluh a schodek rozpočtu. *Patria Online*. [cit.2010-12-14] Dostupné z: <http://www.patria.cz/Zpravodajstvi/1740176/eu-se-boji-dalsiho-reseni-penzi-po-madarsku-o-naklady-soukromeho-pilire-dovoli-umazat-dluh-a-schodek-rozpocetu.html> (publikováno 13.12.2010)

Záruba, Igor. Reforma penzí se do schodků počítat nebude. *E15.cz*. [cit.2010-12-14] Dostupné z: <http://www.e15.cz/domaci/ekonomika/reforma-penzi-se-do-schodku-pocitat-nebude> (publikováno 14.12.2010)

II. Celopolská dohoda odborových svazů (OPZZ) podporuje změny penzijního systému

Pozadí

Volání po reformách penzijního systému začalo v r. 2009, kdy do důchodu odcházely ženy narozené v roce 1949. Ony byly prvními důchodci pojištěnými ve dvoupilířovém systému, složeném z Fondu sociálního zabezpečení (FUS), který pokrývá státní penze, a z Otevřeného penzijního fondu (OFE), který zahrnuje kapitálové penze. Dávky vyplácené ženám byly neuspokojivé. Z národní kampaně vyplynula vládní iniciativa na změnu zákona o starobních důchodech a dalších dávkách z Fondu sociálního pojištění. Tato novela by znamenala, že lidem narozeným v rozmezí let 1949 až 1968, kteří jsou vázáni na dvoupilířový systém, by mělo být dovoleno opustit OFE a všechny své příspěvky shromažďovat FUSem. Návrh zákona byl odbory vřele přijat.

Předčasný odchod do důchodu je další otázkou do diskuse o penzijním systému. Vzhledem ke změnám, které zavedla penzijní legislativa v r. 2009, se zúžila kategorie lidí, kteří mají nárok na tzv. „překlenovací penze“. Tyto penze jsou dostupné lidem, kteří např. pracovali v nebezpečných zaměstnáních a museli odejít do předčasného důchodu, ale nespĺňují obecná kritéria nároku na penze, protože jsou příliš mladí.

Navíc myšlenka na zvýšení obecného důchodového věku způsobila hněv veřejnosti, z kterého těžila prezidentská kampaň v roce 2010.

Panuje také nespokojenost s penzijním systémem pro pracovníky v zemědělství, Zemědělskou pojišťovnou sociálního zabezpečení (KRUS), která je oddělená od FUS. KRUS je financována hlavně ze státního rozpočtu, a to je již dlouho zdrojem sporů.

OPZZ přichází s iniciativou

Na začátku roku 2010 Celopolská dohoda odborových svazů (OPZZ) a deník Superexpress zahájily společnou kampaň vyzývající vládu ke změně penzijního zákona. Hlavním cílem bylo, aby všechny osoby pojištěné v rámci systému měly právo odejít do důchodu a brát důchod pouze na základě počtu odpracovaných let bez ohledu na jejich věk. To by znamenalo, že ženy by mohly odejít do důchodu po 35 odpracovaných letech a muži po 40 letech. Měli by inkasovat fixní měsíční penzi ve výši 363 € (k 29.6.2010). Každý, kdo chce pokračovat v práci a zvýšit si budoucí dávky, by měl mít možnost tak učinit. Iniciativa získala obrovskou podporu veřejnosti. Do konce května 2010 podepsalo okolo 270 tis. občanů petici, která byla doručena do parlamentu v naději, že bude zpracována do legislativního návrhu.

Reakce dalších sociálních partnerů

Odborové svazy, jako nezávislý odborový svaz Solidarita (NSZZ Solidarność) s iniciativou sympatizovaly, NSZZ Solidarność deklaroval ochotu diskutovat o budoucnosti penzijního systému.

Konfederace polských zaměstnavatelů (KPP) navrhované změny kritizovala a označila je za nepřijatelné.

Komentář

Je nepravděpodobné, navzdory masivní podpoře veřejnosti, že by se iniciativa OPZZ stala zákonem. Nicméně je to ukazatelem důležitosti této otázky. Existuje celá řada nevyřešených strukturálních problémů, včetně veřejného odporu k myšlence zvyšování věku odchodu do důchodu, existence oddělených penzijních systémů pro zemědělství;

úpravy „kapitálových penzí“ a socio-demografické nerovnováhy, která se stává reálnou hrozbou penzijního systému.

Zdroj:

Czarzasty, Jan. *OPZZ promotes changes to pensions system*. [cit. 2010-10-20]. Dostupné z: <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/2010/06/articles/pl1006019i.htm> (publikováno: 9.7.2010)

III. Ústavní soud rozhodl, že rozdílný důchodový věk pro ženy není diskriminační

V reakci na žádost ombudsmana polský ústavní soud dne 15. července 2010 rozhodl, že různé zákonné věkové hranice odchodu do důchodu pro ženy (60 let) a muže (65 let) v Polsku nejsou v rozporu s ústavním ustanovením o diskriminaci na základě pohlaví. Soud má v úmyslu doporučit parlamentu, aby legislativně postupně rozdíl odstranil, což je obecně podporováno ze strany odborů a veřejnosti, ale nikoliv asociacemi zaměstnavatelů.

V r. 2007 ombudsman Janusz Kochanowski podal žádost polskému Ústavnímu soudu, aby posoudil soulad opatření o rozdílném důchodovém věku mužů a žen s ustanoveními polské ústavy o diskriminaci na základě pohlaví. Poukázal zejména na článek Zákona o důchodech, který uvádí, že pojištění lidé, kteří se narodili po r. 1948, mají nárok na penzi při dosažení důchodového věku, který je v Polsku alespoň 60 let pro ženy a 65 let pro muže. Tvrdil, že v rámci nového penzijního systému (který zavádí individuální penzijní účty spravované veřejným penzijním systémem a otevřenými důchodovými fondy), budou ženy dostávat nižší penze než muži v důsledku kratšího příspěvkového období (zákonný věk odchodu do důchodu je nižší) a delší životnosti. Dopad by tak mohl být interpretován jako porušení polské ústavy, která zakazuje diskriminaci a zajišťuje rovnost před zákonem (článek 32), stejná práva bez ohledu na pohlaví v rodině, politickém, sociálním a hospodářském životě (zejména pokud jde o vzdělání, zaměstnání a podporu), stejně jako právo na rovné odměňování za práci podobné hodnoty a na sociální zabezpečení (článek 31).

Verdikt ústavního soudu

Primární funkcí Ústavního soudu je rozhodovat, zda právní normy nižšího řádu jsou v souladu s národními právními normami, které jsou považovány za nadřazené (zejména polskou ústavou), a eliminovat jakékoliv právní předpisy, které jsou v rozporu s platným právním systémem.

15.7.2010 vydal Ústavní soud rozhodnutí, že odlišný zákonný věk odchodu do důchodu žen není v rozporu s ustanoveními polské Ústavy o gender rovnosti. Rozhodnutí nebylo jednomyslné, tři z 12 členů soudu (všechny ženy) hlasovali proti rozhodnutí.

Ústavní soud následně vydal tiskovou zprávu, která uvádí, že nižší průměrná dávka žen je způsobena mnoha faktory, ale především jejich nižšími platy. Soud rovněž poukázal na to, že podle zákoníku práce a předchozích verdiktů Nejvyššího soudu (SN) nemůže pracovník dostat výpověď pouze na základě toho, že dosáhl zákonného důchodového věku. Podle soudu to znamená, že ženy mohou pokračovat ve své pracovní aktivitě po dosažení 60 let a platit příspěvky, které zvýší jejich budoucí penze, nebo se rozhodnout ukončit svou profesní činnost, což zahrnuje příjem nižších důchodů, což je ale kompenzováno dávkami osobní nebo rodinné povahy.

Rozdíl v zákonném důchodovém věku byl Ústavním soudem interpretován jako „kompenzační privilegium“ žen. Zdůvodněním tohoto výroku je, že ženy mají nárok,

ale nikoliv povinnost odejít do důchodu. Jako ospravedlnění této kompenzace soud shledal, že rozdíly jsou důsledkem zvláštní role, kterou ženy hrají ve společnosti a v rodinách. Týká se to především mateřských a výchovných funkcí v rodině, které ženy mají současně s pracovními a rodinnými povinnostmi.

Ústavní soud nicméně usoudil, že existence rozdílného zákonného věku odchodu do důchodu není „optimálním řešením“ vzhledem k evropské a mezinárodní legislativě v této oblasti a sociálním (společenským) trendům. Oznámil své rozhodnutí informovat parlament o vhodnosti legislativy, která by postupně vyrovnala zákonný důchodový věk žen a mužů v Polsku. Soud však neposkytl žádné pokyny ani nestanovil dobu trvání nebo průběh tohoto procesu.

Stanovisko k rozdílnému důchodovému věku žen a mužů

Rozdílný důchodový věk je již nějakou dobu předmětem sporů. Mnoho odborníků a asociace zaměstnavatelů, jako jsou Zaměstnavatelé Polska (RP) a Polská konfederace soukromých zaměstnavatelů Lewiatan (PKPP Lewiatan), doufají, že rozhodnutí Ústavního soudu by mohlo donutit zákonodárce zvýšit zákonný důchodový věk žen. Odbory a většina veřejného mínění však rozdílný důchodový věk podporují.

- Nezávislý odborový svaz Solidarita (NSZZ Solidarność) vydal oficiální prohlášení v r. 2007 ve prospěch zachování práva žen rozhodnout se, zda odejít do důchodu, nebo pokračovat v práci po dosažení věku 60 let.
- Celopolská dohoda odborových svazů (OPZZ) zahájila na začátku r. 2010 kampaň za poskytnutí důchodových práv ženám po 35 odpracovaných letech (40 odpracovaných letech pro muže) bez ohledu na věk.
- Výsledky průzkumu veřejného mínění, prováděné Střediskem výzkumu veřejného mínění (CBOS) v r. 2010 ukazují, že 74 % Poláků jsou proti vyrovnání důchodového věku pro muže a ženy.

Zdroj:

Sztandar-Sztanderska, Karolina. *Constitutional Tribunal rules different retirement age for women as non-discriminatory*. [cit. 2010-10-20]. Dostupné z: <http://www.eurofound.europa.eu/ewco/2010/08/PL1008019I.htm> (publikováno: 19.10.2010)

Portugalsko

Portugalská vláda a společnost Telecom uzavřely dne 2.12.2010 dohodu o převodu aktiv penzijního fondu společnosti ve výši 2,8 bilionu eur pod státní kasu ve snaze snížit rozpočtový deficit na 7.3% HDP v roce 2010.

Zdroj:

Portugal seals telco pension deal to meet budget goal. [cit.2010-12-20].
Dostupné z: <http://in.reuters.com/article/idINIndia-53309920101202>

Řecko

Penzijní reformy podle zákona o sociálním zabezpečení

8. července 2010 řecký parlament schválil zásadní změny v národním penzijním systému, které jsou klíčovým prvkem v dohodě s EU a Mezinárodním měnovým fondem (MMF) o 110 miliardách eur na obnovu dlouhodobé finanční stability země. Reforma snižuje penzijní dávky a omezuje předčasný odchod do důchodu. Projekce MMF do roku 2050 indikují, že reforma by mohla snížit roční penzijní výdaje na pracovníky soukromého sektoru a státní zaměstnance o 8,5 % HDP. MMF také projektuje, že tyto reformy sníží náhradové poměry v průměru ze 75 % mzdy na zhruba 60 %.

I přes dřívější sloučení penzijních fondů zůstává řecký důchodový systém složitý a roztříštěný. Dávky jsou vzhledem k platům velkorysé a často se o důchod žádá před dosažením 60 let. Kromě toho struktura dávek poskytuje malou motivaci pro starší pracovníky zůstat na trhu práce, zejména u nízkopříjmových pracovníků, jejichž minimální penze nejsou za předčasný odchod do důchodu sníženy. EU projektuje, že bez reformy se penzijní výdaje v Řecku zvýší o 12,5 % HDP v průběhu příštích čtyř desetiletí, což je vysoko nad průměrem EU, kde je růst ve výši 2,4 % HDP.

Návrh zákona obsahuje řadu strukturálních změn, jako:

- jednotná pravidla pro všechny pojištěné osoby,
- novou penzijní strukturu,
- jeden subjekt primární zdravotní péče,
- od r. 2018 sjednocení hlavních subjektů pojištění ve třech fondech (zaměstnanci, osoby samostatně výdělečně činné a zemědělci).

Obsah návrhu zákona

- Zákonný věk odchodu do důchodu pro ženy se bude postupně zvyšovat z 60 na 65 let do prosince 2013, aby odpovídal stávajícímu věku odchodu do důchodu pro muže. Počínaje rokem 2020 bude zákonný věk odchodu do důchodu pro muže a ženy automaticky upravován (každé 3 roky), aby odrazil změny v průměrné očekávané délce života.
- Předčasný odchod do důchodu bude potlačován omezením minimálního věku pro předčasný odchod do důchodu na 60 let do r. 2011, což zahrnuje i pracovníky v náročných (namáhavých) povoláních. Vláda si klade za cíl zvýšení skutečného průměrného věku odchodu do důchodu ze současných 61,4 let na 63,5 let do roku 2015.
- Minimální příspěvková doba pro získání plné penze se bude postupně zvyšovat z 37 na 40 let do r. 2015. Penzijní dávky budou každý rok sníženy o 6 % pro jedince, kteří odejdou do důchodu ve věku mezi 60 a 65 lety s příspěvkovou dobou kratší než 40 let.
- Dojde k integraci státních zaměstnanců do Fondu sociálního zabezpečení (IKA-ETAM) od 1. ledna 2013.
- Během tří let od r. 2011 do r. 2013 budou příspěvky na sociální zabezpečení zaměstnanců a zaměstnavatelů do Fondu sociálního zabezpečení (IKA-ETAM) zvýšeny o tři procentní body a současně dojde ke stejnému snížení příspěvků pro Úřad práce a zaměstnanosti (OAED), Organizaci bydlení pracovníků (OEK) a Středisko péče a rekreace pracovníků (OEE).

Reforma také sníží penzijní dávky následujícími způsoby:

- Penzijní částky nebudou v průběhu příštích 3 let (2011-2013) zvyšovány a od r. 2014 budou indexovány podle změn v indexu spotřebitelských cen (namísto indexování podle změn penzí ve státní správě).
- Dávky pro nové žadatele budou založeny na průměrných výdělcích za celou pracovní kariéru místo současných nejlepších 5 roků za posledních 10 let.
- Průměrná roční přírůstková míra (při které se nároky na budoucí penzijní dávky akumulují) bude omezena na 1,2 % výdělků, což povede k méně štědré penzi odvozené od výdělku. Tato dávka bude doplněna novou, na prostředky testovanou nepříspěvkovou měsíční penzí ve výši 360 eur pro občany starší 65 let.
- Nový paušální bonus ve výši 800 eur ročně nahradí sezónní bonusy (na Vánoce, Velikonoce a léto), které se v současné době důchodcům vyplácejí. Nový bonus bude poskytován pouze lidem s penzemi nižšími než 2500 eur měsíčně. V důsledku toho budou měsíční penze vyšší než 1400 eur sníženy v průměru o 8 %. Toto snížení se dotkne přibližně 10 % důchodců.
- Od 1. srpna 2010 se zavádí poplatek na penze vyšší než 1400 € ve prospěch účtů solidarity Fondů sociálního zabezpečení (LAFKA) ve výši 5 - 10 % v závislosti na výši penze.

Zdroje:

International Update, August 2010 [cit. 2010-08-24]. Dostupné z:

http://www.ssa.gov/policy/docs/progdsc/intl_update/2010-08/index.html

Kousta, Elena. *Pension and labour reforms under social security draft law*. [cit. 2010-10-20]. Dostupné z:

<http://www.eurofound.europa.eu/eiro/2010/06/articles/gr1006019i.htm> (published: 28-07-2010)

Slovinsko

Návrh zákona týkajícího se průběžného veřejného systému

9. září 2010 slovinská vláda schválila návrh zákona týkajícího se průběžného veřejného systému, který zvyšuje věkovou hranici pro odchod do důchodu pro muže i ženy a mění pravidla pro výpočet důchodových dávek.

28. září 2010 vláda dále schválila návrh rozpočtu pro léta 2011 a 2012, který bude znamenat zmrazení důchodů na současnou úroveň pro rok 2011 a zvýšení důchodových dávek v roce 2012 pouze v případě, pokud inflace překročí 2 procenta.

Důležité body nového návrhu zákona:

1/ Věková hranice pro nárok na plný důchod se bude u pracovníků s nejméně 15 lety pojištění postupně každý rok zvyšovat o 6 měsíců, a to tak, že od roku 2021 budou muži odcházet do důchodu v 65 letech místo v 63, ženy v 65 letech místo v 61.

2/ Pracovníci s delší pracovní kariérou (muži s nejméně 43 lety pojištění a ženy se 41 lety pojištění) budou mít nárok na plný důchod v 60 letech (muži) a v 58 letech (ženy). (V současnosti mají muži, kteří platili pojištění po dobu nejméně 40 let, nárok na plný důchod v 58 letech a ženy s dobou pojištění nejméně 37 let a 3 měsíce ve věku 56 let a 8 měsíců.)

3/ Předčasný odchod do důchodu při snížené důchodové dávce bude možný ve věku 60 let (muži i ženy) za předpokladu placení pojištění po dobu nejméně 40 let (muži) nebo 38 let (ženy).

4/ Důchodové dávky se budou vypočítávat na základě 34 po sobě jdoucích let nejvyšších výdělků namísto současných 18 let.

Zdroj:

International Update – October 2010. [cit.2010-10-12]. Dostupné z:
http://www.ssa.gov/policy/docs/progdsc/intl_update/2010-10/2010-10.pdf

Velká Británie

I. Změny týkající se penzijního věku a další změny v oblasti důchodů

Změny týkající se státního penzijního věku od dubna 2010

Až do dubna 2010 byl státní penzijní neboli „důchodový“ věk 65 let pro muže a 60 pro ženy. To se však mění. Penzijní věk se zvyšuje na 65 let jak pro muže, tak i pro ženy. V určité fázi v budoucnosti se bude penzijní věk zvyšovat dále na 66 let a více.

Ze 60 na 65 let se zvýší rovněž penzijní věk stanovený jako podmínka pro přiznávání některých dávek, jako je penzijní kredit, zvýhodněné cestování autobusem, platby na zimní palivo.

Časový plán

Změny od dubna 2010 (zvýšení věku ze 60 na 65 let)

První kolo změn je postupně rozfázováno do období 2010 až 2020. Penzijní věk pro ženy narozené po 6.4.1950 se bude od r. 2010 do r. 2020 postupně zvyšovat na 65 let. Od 6. dubna 2020 bude stejný penzijní věk 65 let pro muže i ženy.

Znamená to, že ženy narozené před 6.4.1950 mohou uplatňovat nárok na starobní penzi v 60 letech, ženy narozené po 6.4.1950 o něj budou moci žádat až po dosažení věku 65 let. Pro ženy, které se narodily mezi těmito daty, závisí datum nároku na jejich datu narození.

Zvýšení na 66 let

Koaliční vláda chce zvýšit penzijní věk pro každého na 66 let. Zatím probíhají konzultace o tom, kdy to bude, pravděpodobně někdy po r. 2020.

Změny od r. 2024

Následující změny byly nastíněny předchozí vládou. Uvidí se, zda budou přijaty novou vládou. V plánu je, že se v období od r. 2024 do r. 2046 bude penzijní věk zvyšovat pro muže i ženy. Tento nárůst bude postupný každých deset let během dvou let takto:

- Penzijní věk pro muže a ženy se zvýší z 65 na 66 let mezi dubnem 2024 a dubnem 2026
- Penzijní věk pro muže a ženy se zvýší z 66 na 67 let mezi dubnem 2034 a dubnem 2036
- Penzijní věk pro muže a ženy se zvýší z 67 na 68 let mezi dubnem 2044 a dubnem 2046

Věk, kdy osoba může žádat o starobní penzi, bude určen jejím datem narození.

Dopad na další dávky

Tyto změny znamenají, že se změní i další dávky:

- Věková hranice pro nárokování penzijního kreditu (Pension Credit)¹ se také v období od 6.4.2010 do 5.4.2020 zvýší pro muže i ženy z 60 na 65 let.
- Lidé budou moci žádat i nadále o dávky „pracovního věku“, jako jsou příjmová podpora, příspěvek uchazečům o zaměstnání a příspěvek podpory (Support Allowance) až do penzijního věku.
- Maximální věk pro povinné pracovní pohovory (work focused interviews)² se zvýší z 60 na 65 let.
- Minimální věk pro platby na zimní palivo (Winter Fuel Payments)³ se zvýší z 60 na 65 let.
- Věk pro zvýhodněné cestování autobusem se také postupně zvýší z 60 na 65 let.

Související změny od dubna 2010

- Zrušení zvýšení o částky na závislého dospělého pro nové žádosti o starobní důchod. Pokud osoba podává novou žádost o starobní důchod po 5. dubnu 2010, nárok nezahrnuje částku na vyživovaného manžela nebo na osobu pečující o dítě.
- Počet příspěvkových let do Národního pojištění pro vznik nároku na plnou starobní penzi se snížil na 30 let (místo dosavadních 44 let pro muže a 39 let pro ženy).⁴
- K dispozici je nový systém týdenních kreditů, které se budou započítávat do let pro vznik nároku na starobní penzi. Na tyto kredity mohou mít nárok rodiče a pečovatelé. Opatření zahrnuje ty, kteří pečují o dítě mladší 12 let nebo o

¹ Penzijní kredit byl zaveden 7.10. 2003 a je spravován Penzijní službou (Pension Service), která je součástí Ministerstva práce a penzí (DWP). Penzijní kredit má dva prvky:

Zaručený kredit (Guarantee Credit) - je základní příjmová podpora pro lidi v penzijním věku a starší. Nahradil minimální garantovaný příjem.

Kredit úspor (Savings Credit) - zcela nový koncept v dávkách: Lidé ve věku 65 a starší dostávají týdně 60 penzí za každou libru, kterou uspořili na důchod nad určitou úroveň. Zahrnuje to příjem z kapitálu a privátní a zaměstnanecké penze. Ale jde to jen do určitých limitů a je snížen, když se tyto 'úspory' dostanou výše.

Penzijní kredit není zdanitelný.

² Pohovor s osobním poradcem na úřadu Jobcentre Plus. Poradce může být specialista pro osamělé rodiče nebo poradce v oblasti dávek v neschopnosti. Cílem těchto pracovních pohovorů je zvýšit počet žadatelů, kteří se vrací do práce

³ Platby na zimní palivo jsou roční platby, které mají pomoci starším lidem s účty za topení v zimě. Platba může mít hodnotu až 400 £ v závislosti na osobních okolnostech. Mnoha lidem je vyplacena automaticky, ale jiní musí podat žádost. (viz http://www.newcastle.gov.uk/core.nsf/a/wr_winterfuel)

⁴ Penzijní poradenská služba (Pensions Advisory Service) uvedla, že pouze třetina žen dostává v současné době plnou státní penzi. Mnoho žen přijde o plnou státní penzi, když přestanou pracovat nebo se rozhodnou pracovat na částečný úvazek, aby se věnovaly výchově dětí. V důsledku odchodu z práce nebo práce v málo placených částečných zaměstnání přicházejí o příspěvky do Národního pojištění. Nicméně vláda uvedla, že od roku 2010 jsou penze díky novým předpisům spravedlivější a pro ženy štedřejší. Nárok na plnou státní penzi je založen na počtu příspěvkových kreditů Národního pojištění. To představovalo 44 roků u mužů a 39 roků u žen. Avšak muži a ženy, kteří dosáhli důchodového věku pro nárok na státní penzi 6. dubna 2010 nebo po tomto datu, potřebují k tomu, aby získali plnou státní penzi, už pouze 30 roků. (viz Murchie, Kay. State pension to rise by 34p per day from April 2010. *Finance Markets*, 2009.10.13. [cit. 26.10.10]. Dostupné z: <http://www.financemarkets.co.uk/2009/10/13/state-pension-to-rise-by-34p-per-day-from-april-2010/>)

nemocnou nebo postiženou osobu. Nárok mají také registrovaní pěstouni. Tento systém nahrazuje systém Home Responsibilities Protection.

- Zlepšují se předpisy, které umožňují lidem získat starobní důchod na základě příspěvků jejich manžela/manželky nebo registrovaného partnera.

Další plánované změny:

Koaliční vláda plánuje tyto další změny:

1. Zvyšování starobních penzí podle zvýšení výdělků, nebo zvýšení cen nebo o 2,5 % od dubna 2011:

Vláda deklarovala svůj záměr obnovit v dubnu 2011 vazbu mezi základní státní penzí a výdělkem indexováním dávky podle míry zvýšení výdělků, cen, nebo o 2,5 % - podle toho, co bude nejvyšší. Od r. 1980 je základní státní penze indexována podle inflace. Jelikož průměrné výdělků rostly rychleji než ceny, úroveň penzí ve vztahu k průměrným výdělkům se postupně v průběhu času snižovala.

2. Postupné zrušení standardního důchodového věku (viz níže)

Zdroje:

Major changes to state pension age from April 2010. [cit. 27.10.10]. Dostupné z: http://www.newcastle.gov.uk/core.nsf/a/wr_pensionchanges

International Update – July 2010. [cit. 2010-07-21]. Dostupné z: http://www.ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2010-07/2010-07.pdf

II. Nová vládní agenda v oblasti veřejného penzijního zabezpečení

24. června 2010 Ministerstvo práce a penzí (DWP) nastínilo novou vládní agendu týkající se veřejného penzijního zabezpečení. Jako součást této agendy ministerstvo oznámilo nové politické iniciativy, zahrnující přezkoumání plánovaného automatického zápisu do zaměstnaneckých penzí a zahájení veřejných konzultací o načasování zvýšení věku pro vznik nároku na základní státní penzi (Basic State Pension).

Vláda potvrdila svůj závazek zavést automatický zápis podle plánu v říjnu 2012, ale zároveň oznámila podrobnosti o přezkoumání nezávislou expertní komisí. Komise hodnotila úlohu National Employment Saving Trust (NEST) – založeného za účelem správy nového zaměstnaneckého penzijního programu k zajištění většího spoření na důchod – se zaměřením na pracovníky s nízkými až středními příjmy a ty, kteří pracují pro menší zaměstnavatele. Revize speciálně hodnotila rozsah automatického zápisu včetně možnosti limitů týkajících se věku, limitů velikosti podniku a rozhodných období. Hodnocení vycházelo z práce Penzijní komise v r. 2005, která automatický zápis do zaměstnaneckých penzí doporučila.

Jako druhou iniciativu vláda vyzvala zainteresované jednotlivce a organizace, aby vyjádřili své připomínky k načasování plánovaného zvýšení státního penzijního věku, tedy věku pro vznik nároku na základní státní penzi (state pension age).

Očekávaná délka života ve věku 65 let roste rychlejším tempem, než bylo původně ve Velké Británii projektováno, a vláda uvedla, že ponechání státního penzijního věku beze změny není možné. Podle vlády bude delší pracovní zapojení znamenat také vyšší dávky státní penze a pomůže zajistit dlouhodobou udržitelnost veřejného penzijního systému.

Podle dosavadního časového rozvrhu se měl státní penzijní věk zvýšit ze současných 65 let na 66 let do r. 2026, na 67 let do r. 2036 a na 68 let do r. 2046.

Bylo plánováno, že konzultace bude probíhat do 6. srpna 2010 a výsledky budou zveřejněny na podzim.

Revize výdajů 2010 - opatření v oblasti penzí

20. října 2010 vydala vláda zprávu o revizi výdajů Spending Review 2010, ve které stanovuje priority výdajových rozpočtů pro jednotlivá ministerstva a nastiňuje své plány na vyrovnání rozpočtu do r. 2014 - 2015 výdajovými škrty ve výši 83 miliard liber.

V této zprávě jsou zahrnuty také hlavní změny v oblasti penzí veřejného sektoru, zrychlené zvyšování státního penzijního věku a potvrzení, že budou k dispozici veřejné prostředky pro zavádění automatického zápisu pracovníků soukromého sektoru do penzijních programů financovaných zaměstnavateli.

Zpráva obsahuje následující klíčová opatření týkající se penzí:

- Státní penzijní věk se zvýší na 66 let pro muže i ženy do r. 2020 s účinností o 6 let dříve, než bylo původně plánováno. Zvýšení se bude zavádět postupně od prosince 2018 do dubna 2020. Očekává se, že tato změna povede k úsporám ve výši 5 miliard liber ročně. U žen, jejichž státní penzijní věk se v současné době zvyšuje z 60 na 65 let, se tempo zvyšování bude zrychlovat počínaje dubnem 2016, takže věku 65 let se dosáhne v listopadu 2018 (nikoliv až v r. 2020).
- National Employment Saving Trust (NEST), nástroj pro plánovaný automatický zápis, bude zřízen, jak je stanoveno v návaznosti na nedávné veřejné konzultace o jeho zavádění. Ministerstvo práce a penzí obdrží finanční prostředky na zavedení automatického zápisu v roce 2012 i na zřízení NEST o rok dříve.
- Vláda schvaluje doporučení z předběžné revize veřejného sektoru Nezávislé komise pro penze veřejné správy, vydané 7. října, aby se příspěvky zaměstnanců (od státních úředníků, učitelů, vojáků a dalších státních zaměstnanců) na penze veřejného sektoru postupně zvyšovaly, a to zejména pro zaměstnance s vyššími příjmy. Navíc vláda uvedla, že dávkově definovaný penzijní program pro členy parlamentu není udržitelný a že by v budoucnu mělo v tomto programu dojít ke změnám.

Dokument *Spending Review 2010* je k dispozici na http://www.hm-treasury.gov.uk/spend_index.htm

Zdroje:

International Update – July 2010. [cit. 2010-07-21]. Dostupné z: http://www.ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2010-07/2010-07.pdf

International Update, November 2010. [cit. 2010-11-18]. Dostupné z: http://www.ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2010-11/2010-11.pdf

III. Zaměstnavatelé i pracovníci podporují penzijní reformy

Nový výzkum Ministerstva práce a penzí (DWP) shledal, že více než polovina zaměstnavatelů (56 %) a většina oprávněných jednotlivců (64 %) podporují plány vlády týkající se automatického zápisu do penzijního programu na pracovišti od r. 2012.

Vláda přijímá opatření, která mají podpořit, aby více lidí spořilo na penzi. V současné době sedm milionů lidí nespoří dostatečně, aby si zajistili penzijní příjem, který by pravděpodobně chtěli nebo očekávali po odchodu do důchodu, a v soukromém sektoru spoří na zaměstnanecké penze o 2,5 milionu méně zaměstnanců než v roce 1995.

Ministr práce a penzí Lord Freud řekl:

"Přibližně pouze polovina zaměstnanců spoří v rámci penzijního programu na pracovišti, naše plánované reformy jsou nutné, aby zabránily tomu, že miliony Britů budou muset v důchodu škrtnout každou penny.

Je povzbudivé, že i přes recesi většina zaměstnavatelů stále podporuje penzijní spoření. Budeme spolupracovat s podniky, aby automatický zápis fungoval a my tak mohli dát milionům lidí šanci spořit. Nezávislý revizní tým v současné době hledá ty správné detaily."

Většina zaměstnavatelů, kteří již poskytují penzijní příspěvky ve výši 3 nebo více procent, předpokládá, že udrží nebo zvýší úroveň svých příspěvků, až budou muset poskytovat penze pro všechny své zaměstnance.

Zatímco 94 % zaměstnavatelů přispívajících alespoň třemi procenty říká, že udrží nebo zvýší tuto úroveň pro stávající členy, 81 % říká, že bude poskytovat stávající nebo vyšší úroveň příspěvku dosavadním nečlenům a novým zaměstnancům.

Většina oprávněných pracovníků také reformy podporuje. Říkají, že pokud by byli zítra automaticky zařazeni do penzijního programu na pracovišti, předpokládají, že by v programu setrvali.

90 % říká, že příspěvek zaměstnavatele je atraktivní. 75 % uvedlo, že by si mohli dovolit dát čtyři procenta ze svých mezd do penzijního programu na pracovišti, a přibližně polovina z těch, kteří předpokládali, že budou pokračovat ve spoření po automatickém zápisu, uvedla, že by pravděpodobně přispívali více než čtyři procenta ze svých platů.

Zdroj:

24 August 2010 – *Employers and workers back pension reforms*. [cit. 2010-09-09].
Dostupné z: <http://www.dwp.gov.uk/newsroom/press-releases/2010/aug-2010/dwp113-10-240810.shtml>

IV. Standardní věk odchodu do důchodu má být zrušen

V červenci 2010 vláda zveřejnila návrhy na zrušení standardního věku odchodu do důchodu (default retirement age -DRA), který je součástí stávající legislativy věkové rovnosti. Tento krok, který navrhuje vzít zaměstnavatelům právo nařídít povinný odchod do důchodu pracovníkům, jakmile dosáhnou věku 65 let, byl uvítán aktivisty

anti-ageismu i odbory. Zaměstnavatelské skupiny však vyjádřily znepokojení nad rychlostí, s jakou bude tato změna pravděpodobně zavedena a jejími možnými dopady.

29. července 2010 zveřejnila koaliční vláda konzervativců a liberálních demokratů konzultační dokument *Phasing out the Default Retirement Age* (dostupné: <http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/employment-matters/docs/p/10-1047-default-retirement-age-consultation.pdf>), který objasňuje návrhy na postupné ukončení působnosti standardního věku odchodu do důchodu v 65 letech od dubna 2011 s jeho úplným zrušením od října 2011.

Standardní věk odchodu do důchodu je obsažen v nařízení (2006) o věkové rovnosti v zaměstnání a umožňuje zaměstnavatelům přinutit zaměstnance k odchodu do důchodu v 65 letech. Už předchozí labouristická vláda oznámila, že má v úmyslu DRA do r. 2010 přezkoumat.

Vládní návrhy:

- od 6. dubna 2011 zaměstnavatelé nebudou moci vydávat žádná oznámení o povinném odchodu do důchodu s využitím procedury DRA;
- mezi 6. dubnem a 1. říjnem mohou být nuceni k povinnému odchodu do důchodu podle DRA pouze lidé, kterým byl tento povinný odchod oznámen před 6. dubnem a datum jejich odchodu do důchodu je před 1. říjnem;
- po 1. říjnu nebudou zaměstnavatelé moci použít DRA k povinnému odchodu zaměstnanců do důchodu. Pokud budou zaměstnavatelé chtít stanovit věk odchodu do důchodu, bude to muset být odůvodněno objektivními důkazy prokazujícími, že starší pracovníci nejsou pro určitý typ práce vhodní. Příklady by mohly zahrnovat povolání, jako jsou řídicí letového provozu a policisté.

Konzultační dokument rovněž navrhuje odstranění souvisejících zákonných ustanovení a argumentuje, že s odstraněním DRA by už neexistoval žádný důvod zachovávat právo zaměstnanců žádat o pokračování v práci po důchodovém věku nebo povinnost zaměstnavatelů oznámit zaměstnanci odchod do důchodu nejméně šest měsíců předem.

Postupné zrušení DRA je jedním z řady vládou navržených opatření, která mají na pozadí demografických změn povzbudit lidi, aby pracovali déle. Další zahrnují přezkoumání věku, ve kterém by se měl vyplácet státní důchod, a obnovení vazby mezi výdělkem a základní státní penzí.

Ministr pracovních vztahů Ed Davey řekl: „Stále více a více lidí, kteří chtějí prodloužit své pracovní životy, bychom neměli zastavit jen proto, že dosáhli určitého věku. Chceme dát jednotlivcům větší možnost výběru a budeme rychle směřovat k ukončení diskriminace tohoto druhu.“

Smíšené reakce

Organizace Age UK uvítala oznámení vlády jako „vítězství v našem boji proti diskriminaci na základě věku na pracovišti. Jsme přesvědčeni, že ukončení nucených odchodů do důchodu má mnoho výhod - dává jistotu zaměstnání pro stovky tisíc lidí, umožňuje lidem spořit déle na své důchody a umožnit lidem důstojnou volbu, kdy odejít do důchodu ... Také to dává ekonomický smysl, jelikož naše populace stárne.“

Kongres odborového svazu (TUC) to přivítal s větší opatrností s tím, že lidem je třeba poskytnout skutečnou možnost volby, jak a kdy odejdou do důchodu, s novými právy na flexibilní práci. Mnozí lidé by dali přednost postupnému odchodu do důchodu. Ne každý chce pracovat déle a ne každý je natolik fit, aby mohl pokračovat. Dnešní krok by měl být o volbě a nikoliv očekáváním, že lidé budou pracovat déle, takže nepotřebují slušné penze.

Organizace zaměstnavatelů vyjádřily znepokojení nad oznámením a argumentovaly, že navrhovaný časový rozvrh nedává dostatečný čas na přípravu na takovou významnou změnu.

Za Konfederaci britského průmyslu (CBI), která argumentovala pro zachování DRA, uvedl náměstek generálního ředitele John Cridland: „Zrušení DRA zanechá vakuum a zvýší se velký počet složitých pracovních právních otázek, které vláda dosud neřešila ... Pro řešení těchto praktických problémů bude zapotřebí víc než prováděcí předpis, budeme potřebovat změny v zákoně, abychom efektivněji zvládali obtížné pracovní situace.“

Organizace výrobců EEF varovala, že změna by mohla vést k pracovním soudním sporům ze strany některých dříve propuštěných starších zaměstnanců.

Adam Marshall, ředitel politiky Britské obchodní komory, řekl: „Vláda slíbila snížit břemeno pracovního práva, ale zároveň navrhuje omezit schopnost podniků řídit své pracovní síly prostřednictvím postupného zrušení DRA.“

Zdroj:

Hall, Mark. *Default retirement age to be abolished*. [cit. 2010-10-20]. Dostupné z: <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/2010/08/articles/uk1008019i.htm> (published: 23.9.2010)

Pozn.:

K dispozici je konzultační dokument k postupnému zrušení standardního důchodového věku (Default Retirement Age – DRA), který vykládá pozadí DRA a vysvětluje vládní návrhy jeho postupného zrušení:

Phasing out the Default Retirement Age. Consultation Document. - London, Department for Business Innovation and Skills, Department for Work and Pensions 2010. 59 s.

Dostupné z: <http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/employment-matters/docs/p/10-1047-default-retirement-age-consultation.pdf> (published: 29.7.2010)

V. Státní penze se od dubna 2010 zvýšily o 34 pencí za den

Základní státní penze se zvýšila od dubna 2010 o 2,5 %, což představuje nárůst o 2,40 £ za týden, nebo 34 pencí za den.

Pro jednoho důchodce se týdenní penze zvýšila z 95,25 £ na 97,65 £, pro pár důchodců vzrostla ze současných 152,30 £ na 156,16 £.

Penze státního i veřejného sektoru jsou vypočítávány se zřetelem na hodnoty zářijové inflace a k nárůstu došlo i přes to, že index maloobchodních cen (RPI) byl v září 2009 negativní. Úřad pro národní statistiku (ONS) zveřejnil, že tento index činil -1,4 %.

Některé další státní dávky jsou podobnou metodou vázány na jinou míru inflace - Rossiho index, což je index maloobchodních cen bez nákladů na bydlení. Ten je v současné době negativní, takže tyto dávky (např. příspěvek na bydlení, dávka v pracovní neschopnosti, příspěvek uchazečům o zaměstnání, příjmová podpora) se nemění.

Tom McPhail z Hargreaves Lansdown popsal zvýšení státní penze jako "zklamání" a řekl, že "pro mnoho lidí, kteří zjišťují, že jejich vlastní osobní míra inflace je mnohem vyšší, než je národní průměr - jejich příjem prostě neodpovídá jejich zvyšujícím se životním nákladům".

Zdroj:

Murchie, Kay. State pension to rise by 34p per day from April 2010. *Finance Markets*, 2009.10.13. [cit. 26.10.10]. Dostupné z:
<http://www.financemarkets.co.uk/2009/10/13/state-pension-to-rise-by-34p-per-day-from-april-2010/>